

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra trestního práva

Milosti a amnestie

Bakalářská práce

The Amnesty and Grace

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
Mgr. Rezek Martin LL.B.

AUTOR PRÁCE
Klára Kálalová

PRAHA
2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 22. 2. 2022

.....
Klára Kálalová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Martinu Rezkovi LL.B., především za jeho spolupráci, čas a rady při konzultaci a vypracovávání této bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá celkovým pohledem na milost a amnestii. Úvodní část je zaměřena na pojmové vymezení milosti a amnestie, základní charakteristiku a jednotlivé formy aplikace. Následně je v práci uveden historický vývoj a současná právní úprava u nás. V návaznosti na to je zmíněna komparace se zahraničím. Další část se zabývá udělenými milostmi jednotlivých prezidentů České republiky a ve spojitosti s tím i amnestiemi vyhlášenými na našem území. Významnou část práce tvoří amnestie vyhlášená Václavem Klausem v roce 2013, která je podrobně rozepsána do svého rozsahu, obsahu a odůvodnění. Následně jaké představovala dopady na amnestované a poškozené osoby. Závěrečná část práce je věnována dotazníku, který je zaměřen na pohled veřejnosti na milost a amnestii.

KLÍČOVÁ SLOVA

Milost * amnestie * prezident republiky * pravomoc * odpovědnost * trestní řízení * kontrasignace * ústava * trestní řád

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with a general view of grace and amnesty. The introductory part is focused on the conceptual definition of grace and amnesty, basic characteristics and individual forms of application. Subsequently, the work presents the historical development and current legislation in our country. In connection with this, a comparison with abroad is mentioned. The next part deals with graces granted by the individual presidents of the Czech Republic and, in connection with that, the amnesties announced in our territory. A significant part of the work is the amnesty announced by Václav Klaus in 2013, which is detailed in its scope, content and justification. Consequently, what impacts it had on amnestied people and victims. The final part of the work is devoted to the questionnaire, which is focused on the public's view of grace and amnesty.

KEY WORDS

Grace * amnesty * president of the republic * competence * responsibility * criminal proceedings * countersigning * constitution * criminal procedure

Obsah

Úvod.....	7
1. Milost.....	8
1.1. Udělení milosti	8
1.1.1 Žádost o milost	9
1.2. Ministr spravedlnosti	9
1.3. Průběh řízení o žádosti o milost.....	11
2. Amnestie	13
2.1. Použití amnestie	13
3. Jednotlivé formy milosti a amnestie	15
3.1. Agraciace	15
3.2. Abolice	15
3.3. Rehabilitace	16
4. Rozdíl mezi milostí a amnestií	18
5. Historický vývoj	19
5.1. Důležitá období pro Českou republiku	19
6. Právní úprava.....	22
7. Milosti prezidentů České republiky.....	23
7.1. Václav Havel	23
7.2. Václav Klaus	24
7.3. Miloš Zeman	25
8. Amnestie Václava Havla	27
8.1. Z 1. ledna 1990	27
8.2. Z 16. února 1990.....	28
8.3. Z 3. února 1993.....	29
8.4. Z 3. února 1998.....	30
9. Amnestie Václava Klause	32
9.1. Rozsah amnestijního rozhodnutí.....	33
9.1.1. Článek I.	33
9.1.2. Článek II.	34
9.1.3. Článek III.	35
9.1.4. Článek IV.....	36
9.1.5. Článek V.....	36
9.2. Odůvodnění amnestijního rozhodnutí	36
9.3. Dopady amnestie	37

9.4. Přezkoumatelnost amnestijního rozhodnutí	39
9.5. Reakce poškozených	41
9.6. Resocializace amnestovaných	42
9.6.1. Kriminalita amnestovaných.....	43
10. Srovnání se zahraničím.....	44
11. Dotazníkové šetření	47
11.1. Jednotlivé otázky	47
Závěr.....	54
Seznam použité literatury.....	55
Literatura	55
Právní předpisy.....	56
Judikatura	56
Webové stránky a elektronické zdroje	57
Odborné práce.....	59
Seznam tabulek a grafů	60

Úvod

Mou bakalářskou práci jsem se rozhodla psát na téma *Milosti a amnestie*. Cílem práce je co možná nejlépe rozebrat tyto pravomoci a konfrontovat je do příkladů z praxe.

V úvodní části mojí práce se zabývám obecným vymezením pojmu *milost* a *amnestie*. Snažím se přiblížit způsob jejich udělení, pravidla s nimi spojené a popisují jejich jednotlivé formy. Na jednu stranu si je milost a amnestie velmi podobná, ale na druhou stranu má každá forma své specifika, kterými se od sebe odlišují. Pro lepší přehled jsem vytvořila samostatnou kapitolu, kde rozdíl mezi milostí a amnestií rozebírám.

Jelikož počáteční kořeny milosti a amnestie sahají hluboko do minulosti, zaměřila jsem se v následující části na historický vývoj. Převážně se zde věnuji obdobím, které považuji za nejdůležitější pro Českou republiku v rámci formování právní úpravy v tomto odvětví. V souvislosti na to, navazuji na kapitolu, která se věnuje současné právní úpravě u nás.

V další části práce jsem se rozhodla blíže rozebrat udělené milosti jednotlivých prezidentů České republiky. Nevěnuji se zde přímo konkrétním milostem, ale rozebírám, jak tuto pravomoc každý z prezidentů za své volební období využil, v případě současného prezidenta Miloše Zemana stále využívá.

Hned po milostech se věnuji konkrétním amnestiím. Jako první začínám amnestiemi, které ve své funkci prezidenta vyhlásil Václav Havel. Během svého funkčního období vydal celkem čtyři amnestijní rozhodnutí, z čehož amnestie z 1. ledna 1990 se považuje za vůbec nejrozsáhlejší. Největší část práce je věnována amnestii Václava Klause z roku 2013. Podrobně zde rozebírám jednotlivé články amnestijního rozhodnutí, jejich rozsah a následné dopady. Jelikož se jednalo o poměrně hodně kritizovanou amnestii, proti které bylo podáno hned několik stížností, připojila jsem i tvrzení, kterými Václav Klaus své rozhodnutí odůvodňuje.

Následuje srovnání těchto institutů se zahraničím a na úplný závěr mojí práce jsem uskutečnila průzkum formou dotazníkového šetření, který byl směřován na veřejnost. Pomocí dotazníku jsem se chtěla dozvědět, jak veřejnost na milost a amnestii reaguje.

1. Milost

Trestní řád definuje milost takto: „*Milost představuje individuální akt prezidenta republiky, který je způsobilý vyvolat právní účinky bez toho, aby se vyžadoval jakýkoliv souhlas jiné osoby nebo jiného orgánu.*“¹

Jedná se tedy o akt individuální, který směřuje vůči konkrétní osobě, která je uvedena v textu milosti. Milost může být udělena jak fyzickým, tak i právnickým osobám bez toho, aniž by záleželo, jaký trestný čin pachatel spáchal. Při udělení milosti se berou v potaz osobní vlastnosti a individuální důvody obviněného či odsouzeného. Zahrnuje se zde například jeho zdravotní stav, věk, sociální ohledy apod.

Právo udělovat milost je na základě Ústavy České republiky umožněno prezidentu republiky, který při svém výkonu není vázán žádnými formálními náležitostmi a není téměř nijak omezen. Jedná se tedy výhradně o činnost prezidenta, kdy nemůže tyto pravomoci přenést na jinou osobu nebo instituci. Samotné rozhodnutí prezidenta o udělení milosti se nezveřejňuje ve Sbírce zákonů České republiky.

Co se týká samotného „práva na milost“, nejedná se o subjektivní právo fyzických osob, ale je to výsadní oprávnění hlavy státu. Žadatelé tedy nevyplývá právo na to, aby mu byla udělena milost, ale vše záleží na subjektivním rozhodnutí prezidenta republiky.²

1.1. Udělení milosti

Co se týká udělení milosti, jsou tři možnosti, na základě kterých, ji může prezident udělit.

První možností a zároveň nejčastější, je udělení milosti na základě žádosti. Další možností je, že prezident republiky udělí milost na základě svého vlastního uvážení nebo na základě upozornění či návrhu úředních nebo jiných osob jako je např. ministr spravedlnosti nebo zájmové sdružení občanů.³

¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2020. Glosátor. ISBN 978-80-7502-395-7., str. 1260, § 366, odst. 1

² JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2020. Glosátor. ISBN 978-80-7502-395-7., str. 1260, § 366, odst. 1

³ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní: 7. vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0., str. 847

1.1.1 Žádost o milost

Jelikož je udělení milosti na základě žádosti nejčastější, rozhodla jsem se jí věnovat více prostoru.

Oficiálně není stanoveno, jak by měla formální úprava takové žádosti vypadat. Z hlediska obsahu je podstatné uvést požadavky, které umožní příslušnému orgánu se žádostí zabývat. V zájmu žadatele by měla žádost obsahovat jeho základní údaje, jako je jméno, narození, bydliště a orgán, který proti němu trestní stíhání vede včetně spisové značky. Současně sdělit důvod, proč o milost žádá a doložit svá tvrzení, o které se žádost o milost opírá. Tím se rozumí například vyjádření poškozených, lékařskou zprávu či kopii uzavřené dohody o náhradě škody.⁴

Žádost o milost může podat kdokoliv pro kohokoliv, Ústava ČR ani žádný jiný zákon to neomezují. Nejčastěji však žádost podává sám odsouzený nebo jeho rodinní příslušníci. V případě, že dojde k jejímu zamítnutí, žadatel může kdykoliv podat žádost novou. Tento typ žádosti má svou výhodu v tom, že se může podat opakovaně, protože se jedná o svobodný projev vůle.

Žádost o milost nebo jiný podnět k udělení milosti nemají sami o sobě odkladný účinek. Prezident republiky nebo ministr spravedlnosti však může do řízení o udělení milosti zasáhnout a nařídit například, aby se trestní řízení nezahajovalo nebo se v něm nepokračovalo.

Na základě žádosti se poté vede řízení o žádosti o milost, kterou provádí sám prezident, popřípadě ministr spravedlnosti.⁵

1.2. Ministr spravedlnosti

Důležitou roli v rámci vyřizování žádostí o milost má ministr spravedlnosti. Prezident republiky má totiž ve své kompetenci možnost stanovit, ve kterých případech může ministr spravedlnosti řízení o žádosti o milost provést a kdy bezdůvodnou žádost zamítnout.

V praxi se toto přenesení pravomoci uskutečňuje pomocí rozhodnutí, které nemá předepsanou podobu, ale obvykle v něm prezident vymezí okruh žádostí,

⁴ PRŮCHOVÁ, Dagmar. *Řízení o žádostech o milost a kritéria při posuzování těchto žádostí*. Bulletin advokacie. roč. 1996, č. 3, s. 33-36

⁵ JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní: 5. vydání*. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3., str. 782-783

které si ponechává ve své kompetenci nebo podmínky, za kterých ministr spravedlnosti povede řízení o žádosti o milost.

Činnost ministra spravedlnosti poté spočívá v tom, že musí shledat, zda je žádost důvodná či nikoliv. Pokud ministr shledá, že žádost o milost důvodná je, předloží ji i s návrhem na vyhovění Kanceláři prezidenta republiky a prezident následně rozhodne podle svého nejlepšího uvážení.

V případě, že je žádost bezdůvodná, stačí ji pouze zamítnout. Proti zamítnuté žádosti není možné podat žádný opravný prostředek, jediným řešením, jak se proti tomuto rozhodnutí bránit, je podání nové žádosti.

V rámci těchto pravomocí, může ministr spravedlnosti v řízení o udělení milosti nařídit, aby se trestní stíhání nezahajovalo, v zahájeném trestním stíhání se nepokračovalo a obviněný byl propuštěn z vazby, nebo výkon trestu byl odložen nebo přerušen, a to až do doby, kdy bude žádost o milost vyřízena.

Účelem přenesení těchto pravomocí je ulehčit činnost prezidentovi při vyřizování poměrně rozsáhlé agendy. To však sebou nese rozsáhlou vlnu názorů a odborná veřejnost k tomu má výhrady. Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc. a kolektiv komentují tuto problematiku takto: „*Přenesení pravomoci prezidenta na ministra spravedlnosti v řízení o žádostech o milost a možnost ministra spravedlnosti bezdůvodnou žádost o milost zamítnou považujeme za problematické. Podle našeho názoru by měl prezident své ústavní pravomoci vykonávat sám, tedy i sám provádět řízení o žádostech o milost.*“⁶

Václav Havel, jakožto bývalý prezident České republiky, a současný prezident Miloš Zeman této pravomoci využili a převedli na ministra spravedlnosti do určité míry tuto pravomoc. Exprezident Václav Klaus však s touto delegací svých pravomocí nesouhlasil a nechal si tuto oblast pouze ve své gesci.

⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2020. Glosátor. ISBN 978-80-7502-395-7., str. 1260-1261, § 366, odst. 2

1.3. Průběh řízení o žádosti o milost

V řízení o žádosti o milost se posuzuje, zda je žádost důvodná či nikoliv. Cílem řízení je tedy rozhodnout, zda bude konkrétní osobě udělena milost nebo ne.

V současné době vyřizuje žádosti o milost ústavněprávní oddělení Ministerstva spravedlnosti, na jehož půdě se také samotné řízení provádí.⁷ Na tomto oddělení pracují zaměstnanci, kteří k tomu mají příslušné vzdělání a zkušenosti.

Ke každé přijaté žádosti se přistupuje individuálně a posuzují se veškeré okolnosti daného případu. Každé žádosti je věnována náležitá pozornost a Ministerstvo spravedlnosti si může v rámci řízení zažádat o podklady, ze kterých bude vycházet. K tomu slouží například vyšetřovací spisy, zprávy policie z místa bydliště, lékařské zprávy, vyjádření poškozených nebo hodnocení z věznice.

Při posuzování důvodnosti podané žádosti je potřeba hodnotit celou řadu kritérií. I když by se mohlo zdát, že rozhodujícím kritériem pro posouzení žádosti je charakter trestného činu a míra zavinění, není tomu tak. V první řadě je důležité posuzovat humánní hlediska konkrétního případu, do kterých se můžou zařadit rodinné a sociální poměry, věk a zdravotní stav. Přihlíží se také k dosavadní bezúhonnosti dané osoby nebo k jeho snaze vyrovnat se s poškozenými. Samozřejmě je důležité si uvědomit, že posuzování žádosti se týká nejen osudu dotčené osoby, ale i jeho rodiny a poškozených osob v důsledku jeho činu.

Délka řízení není omezena žádnou časovou lhůtou, protože každé řízení o žádosti o milost je individuální a potřebuje svůj čas. Závisí to hlavně na složitosti šetření, stádiu trestního řízení, vypovídací schopnosti žádosti apod. Lze říct, že řízení průměrně trvá přibližně 6 měsíců.⁸

Řízení o žádosti o milost může skončit dvěma způsoby. V případě, že ministr spravedlnosti shledá žádost jako důvodnou, předloží ji i s návrhem na vyhovění

⁷ *Komu žádost o milost podat?* [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.justice.cz/web/msp/ustavnepravni-agenda>

⁸ PRŮCHOVÁ, Dagmar. *Řízení o žádostech o milost a kritéria při posuzování těchto žádostí*. Bulletin advokacie. roč. 1996, č. 3, s. 33-36

prezidentu republiky. V opačném případě dojde k zamítnutí žádosti samotným ministrem spravedlnosti.⁹

Na závěr této kapitoly bych chtěla zmínit, že řada pachatelů by si měla před podáním žádosti o milost uvědomit, že těžko může být vyřízena kladně žádost obviněného či odsouzeného, který trestnou činnost páchal opakovaně, popřípadě v době podmíněného propuštění nebo krátce po propuštění z vězení.¹⁰

⁹ *Co může ministerstvo udělat?* [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.justice.cz/web/msp/ustavnepravni-agenda>

¹⁰ PRŮCHOVÁ, Dagmar. *Řízení o žádostech o milost a kritéria při posuzování těchto žádostí*. Bulletin advokacie. roč. 1996, č. 3, s. 33-36

2. Amnestie

Přímou definici amnestie jako takové nenajdeme. Můžeme říct, že se jedná o specifickou formu milosti, která se uděluje hromadně a vztahuje se k obecně určitému okruhu osob nebo: „*Jde o akt aplikace práva, který vykazuje určité normativní prvky, má hromadnou povahu.*“

Právo udělovat amnestii spadá výhradně do kompetence prezidenta republiky, které mu je uděleno na základě Ústavy ČR. Ústava neomezuje právo prezidenta na vymezení podmínek amnestie. Proto je každé rozhodnutí o amnestii jiné a její dopad je rozličný.

Amnestie se uděluje na konkrétní skupinu jednání, které naplňují stejné znaky trestného činu. Osoby, které spadají do skupiny těchto jednání, musí ovšem splňovat určité podmínky, které jsou stanovené v amnestijním rozhodnutí. Na některé pachatele se však toto rozhodnutí nevztahuje. Do této skupiny patří například recidivisté.

Aby bylo rozhodnutí o amnestii platné, je potřeba spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády. Samotné rozhodnutí o udělení amnestie se uveřejňuje ve sbírce zákonů České republiky podle zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů.¹¹

2.1. Použití amnestie

Bylo-li rozhodnutí o amnestii vyhlášeno předepsaným způsobem, soud z úřední povinnosti rozhodne, zda a do jaké míry je osoba, které byl pravomocně uložen trest účastna amnestie. Rozhoduje o tom samosoudce, který ve věci rozhodl v prvním stupni. V případě, že si obviněný odpykává trest odnětí svobody, učiní rozhodnutí soud, v jehož obvodu se trest vykonává. Jedná se buď o okresní soud nebo krajský soud. Lhůta pro rozhodnutí soudu není stanovena, postupuje se zásadou zdrženlivosti a rychlosti obsaženou v § 2 odst. trestního řádu.

Rozhoduje se formou usnesení a na rozdíl od milosti, se může proti rozhodnutí o amnestii podat stížnost, která má odkladný účinek.¹² K jejímu podání

¹¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2020. Glosátor. ISBN 978-80-7502-395-7., str. 1261-1263, § 368

¹² FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní: 7. vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0., str. 848

je příslušný státní zástupce a odsouzený. Přednost ve vyřízení mají ty případy, kde odsouzení nastoupili nebo mají nastoupit k výkonu trestu odnětí svobody, protože dochází k největšímu omezení osobní svobody. Odsouzený může být propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody v okamžiku, kdy dojde k vydání rozhodnutí o tom, že je účasten amnestie a usnesení nabude právní moci. Z důvodů urychlení procesu, se v praxi často stává, že se obě strany na místě vzdají práva na stížnost a usnesení tak nabývá právní moci vyhlášením. Teprve potom přichází na řadu odsouzení k jiným formám trestů.¹³

Pokud dojde k situaci, kdy byl amnestií zcela nebo z části prominut trest jen za některý z trestných činů, za něž byl uložen úhrnný nebo souhrnný trest, který nebyl dosud zcela vykonán, soud upraví a stanoví přiměřený trest na ty trestné činy, které nebyly amnestií dotčeny.¹⁴ Z logiky věci vychází, že dojde-li k prominutí trestného činu, za který byl uložen úhrnný nebo souhrnný trest, nemůže soud stanovit přísnější trest než ten původní.

Předtím, než soud rozhodne a použije amnestii, musí zjistit, zda odsuzující rozsudek, o kterém rozhoduje nabyl právní moci.

¹³ LÁNÍČEK, Jiří. *Amnestie a milost z pohledu ústavního práva* [online]. [cit. 2022-01-29]. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce prof. JUDr. Janu Filipovi, CSc. str. 38

¹⁴ JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní: 5. vydání*. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3., str. 783

3. Jednotlivé formy milosti a amnestie

Nalezneme tři způsoby udělení milosti či amnestie - agraciace, abolice a rehabilitace.

3.1. Agraciace

Agraciace se týká vykonávacího řízení a jedná se o prominutí nebo zmírnění pravomocně uloženého trestu soudem. Umožňuje prezidentovi zasahovat do uděleného trestu kdykoliv od nabytí právní moci rozsudku, a to do doby, než je celý trest vykonán nebo jeho výkon promlčen.

Prezident může agraciačním rozhodnutím prominout celý trest, pouze část trestu nebo zmírnit část trestu.¹⁵ V případě, pokud bylo pachateli uloženo více trestů najednou, může mu být prominut jen některý z nich.¹⁶

Prezident také může udělením milosti trest změnit na mírnější druh trestu a nepodmíněný trest zmírnit na podmíněný. V rámci agraciace trest zaniká úplně nebo částečně.

Paní Marečková ve své knize zmiňuje, že agraciace je udělována zejména z humanitárních důvodů. Mnohem menší počet milostí je udělen z důvodů justičních omylů. Dalším stejně důležitým důvodem k udělení milosti formou agraciace bývá bezpředmětnost výkonu trestu v případech, kdy už došlo k nápravě nebo kde hrají svou roli např. zájmy dětí odsouzených.¹⁷

3.2. Abolice

Abolice znamená nepřípustnost trestního stíhání a používá se v přípravném řízení, nebo ve stádiu řízení před soudem. V tomto případě má prezident právo nařídit, aby se trestní řízení vůbec nezahajovalo a v případě, pokud bylo zahájeno, aby se v něm dále nepokračovalo.¹⁸ Pokud je obviněný ve vazbě, musí být z vazby

¹⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo hmotné: 8. vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-358-7., str. 407

¹⁶ NOVOTNÝ, František a SOUČEK, Josef et al. *Trestní právo hmotné: 3. vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-291-2., str.304

¹⁷ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 140-141

¹⁸ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní: 7. vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0., str. 847

propuštěn, nebo mu musí být odložen či přerušen výkon trestu. V této době nesmí soud rozhodovat o odkladu výkonu trestu.

Podíváme-li se na to z hlediska hmotněprávního, je s abolicí spojeno odnětí práva státu na potrestání pachatele.¹⁹ Současně se právo abolice považuje jako zásah do moci výkonné, konkrétně činnosti soudní, protože trestní stíhání může být zastaveno ještě před pravomocným rozhodnutím o vině a trestu obviněného.²⁰

Abolice je zároveň nejvíce problematická forma milosti a amnestie. I když bývá použita jen zřídka a v případech mimořádného zřetele, je často napadána. Odpůrci tvrdí, že je abolicí porušován princip rovnosti a právo na spravedlivý proces, dále že se jedná o široce konstruované právo, které se vymyká běžné úpravě.

Na druhou stranu můžeme abolicí udělenou ve stádiu trestního stíhání chápat jako reakci na nepružnost a zneužívání trestní spravedlnosti. Tím je myšleno, že abolice může být využita v případech, kdy je trestní stíhání příliš tvrdé a chybí jiné instituty, které by pomohly zmírnit dopady trestní spravedlnosti a vyřešily by tak nedostatky v trestním systému. Zjednodušeně řečeno, abolice může upozorňovat na to, co je nespravedlivé a co by se mělo změnit. Zároveň zohledňuje humanitární přístup k osobám, které se ocitly v takové situaci.²¹

3.3. Rehabilitace

Poslední formou udělení milosti či vyhlášení amnestie je rehabilitace. Jedná se o: *„Zahlázení odsouzení (někdy označované ne zcela přesně jako rehabilitace, neboť nejde o rehabilitaci ve smyslu nápravy křivd), ke kterému dochází i z jiných důvodů než na základě rozhodnutí prezidenta republiky, znamená odstranění*

¹⁹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: Obecná část, zvláštní část. 7.* Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-380-3. str. 360

²⁰ BARTOŇ, Michal. Abolice. In KLÍMA, Karel a kol. (ed). *Encyklopedie ústavního práva.* Praha: ASPI a.s., 2007, str. 1

²¹ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu.* Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 106-110

*nepříznivých následků trestu.*²² Pokud tedy došlo k zahlazení odsouzení, jsou odstraněny nepříznivé následky spojené s uloženým nebo vykonaným trestem.²³

„*Bylo-li odsouzení zahlazeno, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen.*“²⁴ Tato skutečnost má především výchovny charakter a usiluje o zlepšení postavení odsouzeného ve společnosti v rámci osobního a pracovního života.

Pachatel v rámci tohoto úkonu může splnit např. podmínku bezúhonnosti, protože se zahlazení odsouzení neuvádí do evidence Rejstříku trestů, ale pouze do opisu evidence Rejstříku trestů, která slouží pro potřeby příslušným orgánům a institucím.

Výjimka je však u právnických osob, jejichž odsouzení se nezahazuje, ale ze zákona vzniká fikce a hledí se na ni, jako by odsouzena nebyla.

Je důležité zmínit, že je možné zahladit pouze celé odsouzení, nikoliv pouze jen některý z více uložených trestů vedle sebe.²⁵

Právo rehabilitace může prezident použít samostatně nebo ho skombinovat s agraciací, kdy dojde k odpuštění a zahlazení zároveň.

²² SLÁDEČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SYLLOVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky: Komentář*. 2.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. str. 602.

²³ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo hmotné*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-651-4., str. 294-295

²⁴ § 106 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozd. předpisů

²⁵ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní: 7. vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0., str. 845-846

4. Rozdíl mezi milostí a amnestií

V této kapitole bych chtěla shrnout základní rozdíly, kterými se od sebe milost a amnestie liší.

Jak jsem již zmiňovala výše, milost je individuální akt. Znamená to, že je určena konkrétní osobě a váže se ke konkrétnímu trestnému činu. Naproti tomu amnestie je přímý opak milosti. Není vytvořena proti konkrétnímu pachateli, ale na neurčitý okruh osob.

Rozdíl také najdeme v pravomoci, která se týká samotného udělení či vyhlášení. Vyhlášení amnestie spadá výhradně a pouze do kompetence prezidenta republiky, nemůže tedy tuto pravomoc přenést na jinou osobu. Podmínkou je, že vyhlášení musí být podpořeno spolupodpisem předsedy vlády. Zatímco při udělování milosti může o žádosti rozhodovat se souhlasem prezidenta ministr spravedlnosti a určit, zda je předložená žádost relevantní či nikoliv. Podmínkou udělené amnestie je zápis do Sbírký zákonů České republiky.

Amnestie bývá vyhlášována většinou při nějaké události. Často je spojena se začátkem nebo koncem funkčního období prezidenta republiky nebo jiné významné příležitosti. Zatímco milost je řešena na základě podané žádosti.

Udělení milosti i amnestie s sebou nese zákonitě stejné následky. Vyhlášení amnestie provází celospolečenský dopad, a proto se najde mnohem více odpůrců, kteří tuto skutečnost sabotují. Udělení milosti se často ani do pozornosti občanů nedostane.

Jak řekl v jednom z rozhovorů pro český rozhlas bývalý prezident České republiky Václav Klaus: „*Amnestie je dání šance – chcete-li – druhé šance řadě lidí, kteří nejsou zločinci s velkým Z.*“²⁶ V tomto je milost i amnestie stejná.

²⁶ MAREŠOVÁ, Václava. Rozhovor s Václavem Klausem - amnestie. *Irozhlas* [online]. [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/prezident-exkluzivne-amnestie-mela-byt-podnetem-ke-zmene-systemu_201301081613_mdvorakova

5. Historický vývoj

Historické kořeny milosti a amnestie spadají hluboko do minulosti. Milost můžeme přirovnat, k odpuštění, které je na světě už od pradávna. Úprava milosti a amnestie pochází z monarchistických dob, kdy byl zákonodárcem panovník, který zasahoval do moci soudní a mohl rozhodovat o udělení milosti.

Jedna z nejstarších zmínek o milosti je Chamurappiho zákoník, který dával panovníkovi právo na udělení milosti u určitých druhů trestných činů.

Amnestie má své kořeny v Aténách a pochází z řeckého slova „amnesteo“, v překladu „zapomeňte“. Už dříve se amnestie vyhlašovala k nějaké události, většinou se jednalo o událost jako je nástup panovníka na trůn nebo v rámci politické situace.²⁷

V roce 1871 francouzská konstituční monarchie rozhodla o oddělení amnestie od milosti a amnestie musela být přijata ve formě zákona.²⁸

5.1. Důležitá období pro Českou republiku

Pro Český stát je přelomová doba po Rakousku-Uhersku, kdy je v čl. 13 zákona o soudcovské moci č. 144/1867 ř. z. uvedeno, že: *„Císař má právo dávat amnestii, odpouštět nebo mírniti tresty od soudů vyřknuté a promíjeti účinky právní odsouzeným, s výhradou omezení, obsažených v zákoně o odpovědnosti ministrů. Právo, nařizovati, aby se řízení trestního pro nějaký čin trestný nezavádělo aneb zavedené řízení trestní zastavilo, uspořádáno bude řádem soudu trestního.“*²⁹

V první československé prozatímní ústavě z roku 1918 je uvedeno v § 10 právo prezidenta: *„Prominouti nebo zmírniti tresty i právní následky trestného činu, odsouzení nebo trestu, jakož i naříditi, aby trestní řízení nebylo zahájeno, anebo zahájené trestní řízení, aby bylo zastaveno.“*³⁰ Ke všem těmto úkonům bylo potřeba spolupodpis pověřeného člena vlády.

²⁷ LÁNÍČEK, Jiří. *Amnestie a milost z pohledu ústavního práva* [online]. [cit. 2022-01-29]. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce prof. JUDr. Janu Filipovi, CSc. str. 16

²⁸ ŠEMBERA, Jan. *Ústavní institut milosti a amnestie* [online]. [cit. 2022-01-29]. Diplomová práce. Karlova univerzita. Vedoucí práce JUDr. Kateřina Janstová, Ph. D., str. 10

²⁹ Čl. 13 zákona č. 144/1867 ř. z., o moci soudcovské [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: <http://spcp.prf.cuni.cz/lex/144-1867.htm>

³⁰ § 10 písm. f) zákona č. 37/1918 Sb., o prozatímní ústavě [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: https://www.psp.cz/docs/texts/constitution_1918.html

Dalším důležitým dokumentem, který upravil právo na udělení milosti či amnestie je ústavní listina z roku 1920, kde je uvedeno v § 64 právo prezidenta udělit milost podle § 103³¹, který zní následovně: „*Prezidentu republiky přísluší právo udělení amnestii, promíjeti nebo zmírňovati tresty a právní následky odsouzení trestními soudy, zvláště též ztrátu volebního práva do Národního shromáždění a jiných zastupitelských sborů, jakož i - s vyloučením trestných činů soukromožalobních - nařizovati, aby soudní trestní řízení nebylo zahajováno nebo nebylo v něm pokračováno.*“³² Je nutno zmínit, že prezident nebyl odpovědný z výkonu svého úřadu a vyžadovalo se kontrasignace odpovědného člena vlády. Za rozhodnutí prezidenta tedy nesla odpovědnost i vláda.³³

K úpravě prezidentských pravomocí došlo i po 2. světové válce, kdy byla v roce 1948 přijata nová Ústava. Jednalo se o zákon č. 150/1948 Sb., Ústava československé republiky. Zde je v § 74 uvedeno, jaké práva má prezident v oblasti udělování milosti a amnestie. Tyto podmínky se Ústavy z roku 1920 skoro vůbec nezměnily.³⁴

V 60. letech došlo v Československu k přijetí nové Ústavy z důvodů socialistického uspořádání země.³⁵ Až touto ústavou došlo ke změnám pravomocí prezidenta k milosti a amnestii. Změny spočívaly v tom, že nově byl prezident odpovědný ze své funkce Národnímu shromáždění a nebyla již požadována kontrasignace ze strany příslušného ministerstva.³⁶ Znění o pravomoci prezidenta zní v podstatě stále podobně: „*Prezident republiky má právo udělovat amnestii, promíjet a zmírňovat tresty uložené trestními soudy a nařizovat, aby se soudní řízení trestní nezahajovalo nebo aby se v něm nepokračovalo.*“³⁷

³¹ § 64 odst. 11. zákona č. 121/1920 Sb., který se uvozuje ústavní listina Československé republiky [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: https://psp.cz/docs/texts/constitution_1920.html

³² § 103 odst. 1. zákona č. 121/1920 Sb., který se uvozuje ústavní listina Československé republiky [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: https://psp.cz/docs/texts/constitution_1920.html

³³ § 79 zákona č. 121/1920 Sb., který se uvozuje ústavní listina Československé republiky [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: https://psp.cz/docs/texts/constitution_1920.html

³⁴ § 74 zákona č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1948-150>

³⁵ KUKLÍK, Jan a kol. Dějiny československého práva 1945–1989. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-17-9. str. 208.

³⁶ DANČÁK, Břetislav a Vojtěch ŠIMÍČEK. *Aktuálnost změn Ústavy ČR*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 1999. ISBN 80-210-2250-7. str. 233

³⁷ Čl. 62 odst. 1. ústavního zákona č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: http://www.totalita.cz/txt/txt_zakon_1960-100.pdf

Se vznikem Československé federace došlo k dalším změnám a byl přijat ústavní zákon č. 143/1968 Sb. o československé federaci, který pozměňuje pravomoci prezidenta v oblasti milostí a amnestie. *"Prezident Československé socialistické republiky má právo udělovat amnestii, promíjet a zmírňovat tresty uložené trestními soudy a nařizovat, aby se soudní trestní řízení nezahajovalo nebo aby se v něm nepokračovalo, a zahlazovat odsouzení"*.³⁸ Touto Ústavou končí poslední změny v otázce milosti a amnestie do samostatného vzniku České republiky.

V rámci historického hlediska jsou si všechny úpravy udělování milosti a vyhlášení amnestie velmi podobné, ale i tak se v některých bodech liší. Jedním z důležitých rozdílů je způsob odpovědnosti prezidenta republiky, kdy je buď závislý na spolupodpisu odpovědného člena vlády nebo je odpovědný Národnímu či Federálnímu shromáždění.

³⁸ Čl. 61 písm. j. ústavního zákona č. 143/1968 Sb., ústavní zákon o československé federaci

6. Právní úprava

Právní úpravu, která se v dnešní době zabývá milostí a amnestií, můžeme rozdělit na dvě roviny - ústavní a trestní.

Do ústavní roviny zařadíme samozřejmě Ústavu ČR³⁹, jakožto základní zákon České republiky. Zde je pro nás nejdůležitější hlava třetí, konkrétně článek 62 a 63, ve kterých jsou rozepsány jednotlivé pravomoci prezidenta republiky.

V článku 63 písmene k) je výslovně stanoveno, že má prezident právo udělovat amnestii.⁴⁰ Co se týká milosti, ta není v Ústavě ani nikde jinde určena. Udělení milosti se považuje za bezesporné. Podle komentářů ústavněprávních autorů je důležité podotknout, že termín *udělení amnestie* není zcela správně, protože amnestie se neuděluje, ale vyhláší.⁴¹ Pravomoci v tomto článku můžeme nazývat jako kontrasignované, jelikož je u nich nutný spolupodpis pověřené člena vlády, a tudíž za to odpovídá vláda.

Trestní rovinu jsem již přiblížila výše, při popisování samotné milosti a amnestie. Zásadní roli zde hraje trestní řád, konkrétně § 366-370.⁴² K řízení o udělení milosti se vztahují ustanovení § 366 a 367 a amnestie je podrobněji rozebrána v § 368-370.

Další ustanovení, které můžeme použít v rámci amnestie je § 11 odst. 1 písm. a) trestního řádu, kdy: „*Trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno nařídí-li to prezident republiky, uživ svého práva udílet milost nebo amnestii.*“⁴³ Nebo § 227 trestního řádu, který stanovuje, že pokud udělení milosti či vyhlášení amnestie trestní stíhání zastaví, ale obžalovaný bude dále na projednání věci trvat, soud může rozhodnout o rozsudku a vyslovit vinu, ale trest však uložit nemůže.⁴⁴

³⁹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR ve znění pozd. předpisů

⁴⁰ Čl. 63 písm. k. ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR ve znění pozd. předpisů

⁴¹ BAHÝLOVÁ, L. *Ústava České republiky: Komentář*. Praha: Linde, 2010. ISBN 9788072018147. str. 776

⁴² § 366-370 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád ve znění pozd. předpisů

⁴³ § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád ve znění pozd. předpisů

⁴⁴ § 227 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

7. Milosti prezidentů České republiky

V následující kapitole jsem se rozhodla blíže rozepsat k milostem jednotlivých prezidentů České republiky. Nezabývám se zde přímo konkrétními trestnými činy, kterým byla udělena milost, ale snažím se přiblížit osobní postavení prezidentů k této pravomoci a skutečnost, jak se této činnosti zhostili.

7.1. Václav Havel

V rámci udílení milostí prezident Václav Havel vydal 1. února 1994 rozhodnutí č. 33/1994 Sb., ve kterém se rozhodl převést na ministra spravedlnosti svou pravomoc provádět řízení o žádostech o milost a zároveň tímto dokumentem zrušil rozhodnutí, které vydal v roce 1993, kdy byla tato pravomoc převedena i do rukou generálního prokurátora a ministra obrany.⁴⁵

V letech 1990-1992, kdy byl prezidentem České a Slovenské federativní republiky udělil celkem 601 milostí. Po vzniku samostatného českého státu v roce 1993, až do konce svého volebního období v roce 2003 udělil dohromady 1 310 milostí. Celkem bylo v letech 1993-2003 doručeno ministru spravedlnosti a Kanceláři prezidenta republiky 32 130 žádostí o milost.

Václav Havel byl za počet udělených milostí poměrně hodně kritizován a odsuzován. Kritika se také vztahovala k velkému počtu udělených milostí formou abolic.

V době, kdy byl prezidentem samostatné České republiky udělil 625 milostí formou abolic, kdy nejméně 521 abolic bylo uděleno na návrh tehdejší generální prokurátorky podle č. II amnestie vyhlášené pod č. 56/1993. Dále 681 milostí formou agraciace a pouze čtyřikrát použil právo zahladit odsouzení, aniž by prominul trest, jeho zbytek či jeho část nebo nařídil zastavit trestní stíhání. Nejčastěji byla milost udělena na trestné činy proti majetku a na trestné činy proti životu a zdraví.⁴⁶

Je důležité brát v potaz fakt, že Václav Havel se stal prezidentem v době, kdy docházelo k velkým politickým změnám a nastával vývoj a změny spojené

⁴⁵ Rozhodnutí č. 33/1994 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o přenesení pravomoci v řízení o udělení milosti

⁴⁶ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 341-343

s rozhodováním o milostech. Možná tato skutečnost ho vedla k tomu, proč vyhověl většímu počtu žádostí o milost.

Václav Havel jakožto prezident České republiky byl v počtu udělených milostí zatím nejčinnějším prezidentem.

7.2. Václav Klaus

Po nástupu do své funkce prezidenta republiky Václav Klaus vydal rozhodnutí č. 254/2003 Sb., kterým zrušil rozhodnutí svého předchůdce č. 33/1994 Sb., o přenesení pravomoci v řízení o udělení milosti. Zároveň toto rozhodnutí obsahovalo skutečnost, že vyřízení žádostí o milost podaných předem 7. března 2003 se řídí dosavadním rozhodnutím.⁴⁷

Václav Klaus tedy zamítnul přesně 27 návrhů o milost, které byly doručeny Ministerstvem spravedlnosti k udělení milosti a dále je postoupil k zamítnutí ministru spravedlnosti. Odmítl se těmito žádostmi zabývat proto, protože nebyly doručeny konkrétně jeho osobě. Po sléze však některým těmto žádostem vyhověl, ale až po skutečnosti, kdy byly doručeny na jeho jméno.⁴⁸

Václav Klaus ve své funkci prezidenta udělil 407 milostí, kdy mu bylo celkem za dvě volební období doručeno 22 271 žádostí o milost.⁴⁹

V porovnání s Václavem Havlem nedošlo k nějakým rozsáhlým změnám v oblasti rozhodování o milostech. Nejdůležitější a nejvýraznější změnou, která nastala je změna v Ústavě, kdy nově byl při udělení abolic vyžadován podpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády.

Na rozdíl od Václava Havla, se prezident Václav Klaus s každou došlou žádostí o milost osobně seznámil a až poté se rozhodl, zda milost udělí či nikoliv.

Z číselných dat výše uvedených vyplývá, že Václav Klaus udělil podstatně méně milostí než jeho předchůdce.

⁴⁷ Rozhodnutí č. 254/2003 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o zrušení přenesené pravomoci v řízení o udělení milosti

⁴⁸ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 356-257

⁴⁹ *Milosti Václava Klause* [online]. [cit. 2022-01-29]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/qf/cs/ramjet/vyhledavani?frm.query=milosti>

7.3. Miloš Zeman

Postavení současného prezidenta Miloše Zemana k pravomoci udělovat milost je velmi osobité.

V roce 2013 po inauguraci do funkce prezidenta prohlásil, že se v Ústavě České republiky vyskytují zbytečné monarchistické prvky, čímž narážel na právo prezidenta udělovat milost či amnestii a prohlásil, že se sám tohoto práva dobrovolně vzdává a do budoucna bude usilovat o to, aby takové právo z Ústavy zcela vymizelo.⁵⁰

Prezident na základě rozhodnutí ze dne 29. 11. 2013 č. 378/2013 Sb., přenesl na ministra spravedlnosti svou pravomoc provádět řízení o žádostech o milost a zamítní žádosti o milost s výjimkou žádosti osob trpících závažnou chorobou nebo nevléčitelnou chorobou bezprostředně ohrožující život.⁵¹ Prezident Zeman tímto přenáší na ministra pravomoc „zamítnat žádosti“, nikoliv pouze „bezdůvodné žádosti“.

Přelom nastal v roce 2016, kdy prezident Miloš Zeman udělil svou první milost podnikateli, který trpěl nevléčitelnou nemocí.

Celkový počet milostí, které prozatím udělil od roku 2016 je 20.⁵² Můžeme říct, že si prezident za svými slovy stojí a používá tuto svou pravomoc jen velmi zřídka na rozdíl od jeho předchůdců. Důvody udílení milostí byly hlavně humanitární a týkaly se závažného zdravotního stavu omilostněných.

Největší pozornost vzbudila milost v roce 2017, kterou udělil Jiřímu Kajínkovi, který byl odsouzen za dvojnásobnou nájemnou vraždu a údajně netrpěl žádnou závažnou nemocí. Touto milostí se dostal do přímého rozporu se svým inauguračním prohlášením.

Jiří Kajínek žádal o milost už v době prezidentské funkce Václava Havla a poté i Václava Klause. Ti se jeho žádosti zabývali, ale nedošli ke konečnému rozhodnutí.

⁵⁰ *Vzdávám se práva udělovat milost a amnestie* [online]. 2013 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/zeman-vzdavam-se-prava-udelovat-milosti-a-amnestie_263519.html

⁵¹ Rozhodnutí č. 378/2013 Sb., Rozhodnutí prezidenta republiky o přenesení pravomoci v řízení o udělení milosti

⁵² *20. milost* [online]. 2021 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/prezident-milos-zeman-milost-udeleni-milosti-chronicky-nemocny-nemoc_2109141527_hyh

Prezident Zeman postoupil tuto pravomoc na ministerstvo spravedlnosti, kde byly žádosti s příslibem za odsouzeného přísně posuzovány a většina z nich zamítnuta. V roce 2016 vyslovil souhlas na obnovení případu Kajínka a nakonec v květnu roku 2017 milost udělil.⁵³

Historicky poprvé byla v České republice udělena milost osobě, která byla odsouzena na doživotí.

⁵³ *Jiří Kajínek* [online]. Praha, 2017 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/poslete-rozsudky-telefonoval-hrad-na-ministerstvo-spravedlnosti-pak-dal-zeman_1705200600_hm

8. Amnestie Václava Havla

Václav Havel je za své amnestie poměrně vyhlášený. Během své funkce vydal celkem čtyři amnestie, za které schytl velkou vlnu kritiky.

8.1. Z 1. ledna 1990

Svou první amnestii vyhlásil docela v krátkém čase po svém zvolení dne 1. ledna 1990. Jednalo se o poměrně velkou amnestii, která je označovaná jako „největší amnestie v poválečné historii Československa“.

Hlavním důvodem vyhlášení této amnestie je reakce na právě zaniklý komunistický režim a potřeba odstranit neúměrně přísné důvody ukládaných trestů, jakožto jejich samotný výkon.⁵⁴

„Amnestie prezidenta republiky Václava Havla v lednu 1990 byla svým rozsahem i dobou, kdy byla vyhlášena záležitostí zcela mimořádnou. Tomu odpovídal zájem jak odborné, tak ostatní veřejnosti včetně tisku. První reakce na amnestii byly často až přehnaně optimistické, pozdější pak spíše skandalizující.“⁵⁵

Amnestii vyhlásil formou rozhodnutí č. 1/1990 Sb., které obsahuje 8 článků a týká se všech forem milostí, převážně agraciace.

Článek I. promíjel nevykonané tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky uložené za přečiny, nevykonané tresty odnětí svobody podmíněně odložené, tresty nápravného opatření nebo jejich zbytky, pokud nebyly uloženy vedle trestu odnětí svobody apod.

Článek II. promíjel konkrétní druh nevykonaných trestů odnětí svobody nebo jejich zbytků, které byly uloženy před nebo po rozhodnutí o amnestii, za ty trestné činy, které byly spáchané před dnem 1. ledna 1990.

Článek III. se týkal trestů, které byly pravomocně uloženy za trestné činy spáchané před 1. lednem 1990, u nichž horní hranice trestní sazby nepřevyšuje jeden rok.

⁵⁴ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 77-81

⁵⁵ MAREŠOVÁ, Alena. *Vybrané kriminologické aspekty amnestie z ledna 1990. Sborník referátů ze semináře, který se uskutečnil 14. února 1991 v Praze*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 1991. str. 1

Článek IV. a V. obsahoval abolicí týkající se přečinů a úmyslných trestných činů spáchaných před 1. lednem 1990.

Článek VI. omezoval účinnost článků II. a III., kdy se účinky amnestie nevztahovaly vůči recidivistům a na několik dalších vyjmenovaných trestných činů, jako je např. loupež, vražda či znásilnění.

V článku VIII. požadoval po orgánech státu provést toto ustanovení nejpozději do 21.1.1990.⁵⁶

Amnestie byla nejvíce vytýkána pro svůj rozsah a pro údajný nárůst trestné činnosti z důvodů „otevření věznic“.⁵⁷ V sociologických průzkumech se tento fakt nepotvrdil a k 1.8.1990 bylo zjištěno, že se amnestované osoby podílejí na trestné činnosti jen z 8 %. Průzkum se však věnoval pouze počtu aktuálně trestně stíhaných osob v té době, nikoliv odsouzených.⁵⁸

Ze statistických údajů z pozdějších let vychází, že dva roky po amnestii, v roce 1992, činil podíl amnestovaných osob na celkovém počtu vězňených již 25 %.⁵⁹

Z celkové počtu 31 000 vězňů bylo kolem 23 000 osob propuštěno v důsledku velké amnestie. Z tohoto počtu bylo 15 000 osob na území České republiky.⁶⁰

8.2. Z 16. února 1990

V roce 1990 „v zájmu posílení záruk demokracie, veřejného klidu a pořádku“ vyhlásil Havel ještě druhou specifickou amnestii 16. února. Specifická je z toho důvodu, protože obsahuje pouze aboliční ustanovení a týká se přečinů a trestných činů spojených s nedovoleným ozbrojováním a přechováváním zbraní, součástí, střeliva a výbušnin.

⁵⁶ Rozhodnutí č. 1/1990 Sb., rozhodnutí prezidenta Československé socialistické republiky o amnestii ze dne 1. ledna 1990

⁵⁷ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 77-81

⁵⁸ MAREŠOVÁ, Alena. *Vybrané kriminologické aspekty amnestie z ledna 1990. Sborník referátů ze semináře, který se uskutečnil 14. února 1991 v Praze*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 1991. str. 26

⁵⁹ VANČURA, Jiří. Amnestie 1990 - mýty a skutečnost. *Listy: časopis pro politickou kulturu a dialog*. Praha: Práce, 2001, č. 2, s. 8-9.

⁶⁰ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 77-81

Další odlišnost je skutečnost, že na konci rozhodnutí prezident nastavil časovou podmínku, která určila, že lhůta pro odevzdání zbraně, součástky, střeliva či výbušniny běžela od 1. ledna 1990 do 1. března 1990.

Podobná amnestie již v České republice vyhlášena nebyla.⁶¹

8.3. Z 3. února 1993

Po vzniku samostatného českého státu byl Václav Havel dne 26. 1. 1993 zvolen prvním prezidentem České republiky⁶² a rovnou u této příležitosti využil svého práva a 3. února 1993 vyhlásil amnestii.

Jedná se tak o historicky první amnestii České republiky, která je vyhlášena pod č. 56/1993 Sb. Tato amnestie se vztahovala výhradně na méně závažné trestné činy a obsahovala aboliční, agraciační a rehabilitační účinky.

Nařizovala zastavit nebo nezahajovat trestní stíhání pro trestné činy spáchané z nedbalosti, pro které zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí do 3 let. Dále promíjela tresty odnětí svobody, nevykonané peněžitě tresty a jejich zbytky za nedbalostní trestné činy s horní hranicí trestní sazby nad 3 roky nebo za úmyslné trestné činy. Pachatel těchto činů byl zároveň rehabilitován. Amnestie obsahovala samozřejmě výjimky, na které se nevztahovala a vyloučila úhrnné a souhrnné tresty uložené za nedbalostní trestné činy s horní hranicí trestní sazby nad 3 roky nebo za úmyslné trestné činy.

Stejně jako v rozhodnutí z roku 1990 i tento akt obsahoval uloženou povinnost generálnímu prokurátorovi, ministru obrany a ministru spravedlnosti předložit k rozhodnutí návrhy na zastavení trestního stíhání nebo návrhy na prominutí a zmírnění trestů u některých skupin osob. Například těhotné ženy, osoby invalidní nebo trpící závažnou chorobou či starší osoby.⁶³

Amnestii spolupodepsal tehdejší předseda vlády Václav Klaus.⁶⁴

⁶¹ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 82

⁶² *Václav Havel* [online]. [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/prezidenti-v-minulosti/vaclav-havel>

⁶³ Rozhodnutí č. 56/1993 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. února 1993

⁶⁴ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 82-83

8.4. Z 3. února 1998

Svou poslední amnestii vyhlásil Václav Havel 3. února 1998 při příležitosti nástupu do druhého funkčního období prezidenta republiky.

Amnestie byla vyhlášena jako rozhodnutí č. 20/1998 Sb. a obsahovala všechny formy milosti. Rozdělena byla do čtyř článků a měla velmi podobný charakter jako amnestie předchozí.

Nařizovala, aby se nezačalo nebo zastavilo trestní stíhání trestných činů, které byly spáchány úmyslně, pokud na ně zákon stanoví trest odnětí svobody do 2 let, nebo pro ty nedbalostní trestné činy, které mají horní hranici trestní sazby do 3 let.

Prominutí se také týkalo nepodmíněných trestů odnětí svobody nebo jejich zbytků uložených za úmyslné trestné činy s horní hranicí trestní sazby do 2 let s výměrou trestu do 6 měsíců a taky těch nepodmíněných trestů odnětí svobody za nedbalostní trestné činy, na něž zákon stanoví trest odnětí svobody do 3 let a s výměrou trestu 6 měsíců. V rámci agraciace byly prominuty nejen tresty odnětí svobody, ale i tresty obecně prospěšných prací a peněžitě tresty.

Za určitých podmínek byly prominuty i tresty vyhoštění, které byly uloženy za trestné činy s maximální zákonnou horní hranicí pěti let.

V posledním článku jsou uvedeny skupiny trestných činů, na které se amnestijní rozhodnutí nevztahuje. Patří mezi ně například podplácení a přijímání úplatků, pohrdání soudem, hanobení národa, rasy a přesvědčení nebo pohlavní zneužívání.⁶⁵

V tomto případě spolupodepsal rozhodnutí o amnestii předseda vlády Josef Tošovský.⁶⁶

I když měly poslední dvě amnestie viditelně menší rozsah, než ta z roku 1990, neobešly se bez vlny kritiky ze strany veřejnosti. Kritika směřovala především na skutečnost, že amnestie obsahovaly široký rozsah abolic, i když se týkaly trestných činů s nižší společenskou nebezpečností, pro které trestní zákoník stanovil trest odnětí svobody nejvýše tři roky. Odpůrci amnestie dávali

⁶⁵ Rozhodnutí č. 20/1998 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. února 1998

⁶⁶ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 84

přednost udělení individuální milosti před amnestií a argumentovali to tak, že kde není kolektivní viny, nemůže být ani kolektivní odpuštění.⁶⁷

Od roku 1998 až po konec svého funkčního období v roce 2003 už Václav Havel žádnou další amnestii nevyhlásil, i když se mu naskytly nejméně dvě příležitosti, při kterých by byl ochoten takto učinit. První situace nastala v době kritického přeplnění věznic a následně u příležitosti změny trestního zákona, který postrádal obvyklé přechodné ustanovení. I přesto, že měl přízeň z řad odborníků a osob pracujících v oblasti trestní politiky či vězeňství, stále čelil útokům nejen ze strany medií, a proto nakonec amnestie nevyhlásil.⁶⁸

⁶⁷ ŠEMBERA, Jan. *Ústavní institut milosti a amnestie* [online]. [cit. 2022-01-29]. Diplomová práce. Karlova univerzita. Vedoucí práce JUDr. Kateřina Janstová, Ph. D., str. 44

⁶⁸ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 84

9. Amnestie Václava Klause

Amnestii Václava Klause jsem se rozhodla věnovat největší pozornost, protože se jedná o poslední vyhlášenou amnestii v České republice. Po Havlově amnestii z 1. ledna 1990 se jedná o další rozsáhlou amnestii a první nejrozsáhlejší amnestii v České republice.

Prezident Václav Klaus využil svého ústavního práva na vyhlášení amnestie pouze jednou, a to až na konci svého druhého funkčního období. Toto rozhodnutí oznámil při příležitosti svého tradičního novoročního projevu 1. ledna 2013 těmito slovy: „*Vážení spoluobčané, dnes uplynulo 20 let od chvíle, kdy se na mapě světa objevila samostatná Česká republika. Dovolte mi, abych před zakončením svého projevu oznámil, že jsem se rozhodl při příležitosti tohoto výročí vyhlásit dílčí amnestii, která vstoupí v platnost 2. ledna. Její přesné znění je v této chvíli dáváno na naše webové stránky.*“⁶⁹ Rozhodnutí prezidenta republiky o vyhlášení amnestie spolupodepsal tehdejší předseda vlády Petr Nečas.

Jak už bývá zvykem, vyhlášená amnestie vyvolala celou řadu různých prohlášení a komentářů, jak politických, tak i právních. Ihned po vyhlášení schytala vlnu pozitivních a negativních ohlasů ze strany odborné i laické veřejnosti.

O samotné přípravě amnestie údajně vědělo jen několik osob z blízkého okruhu prezidenta, jejichž jména jsou dodnes v tajnosti. Podle dostupných informací se údajně měly na přípravě podílet 3 osoby. Mezi ně patří tehdejší ředitel politického odboru Pražského hradu a tajemník Klause Ladislav Jakl, právník pražského hradu Pavel Hasenkopf a právník Zdeněk Koudelka.⁷⁰

To, že se laická veřejnost dozvěděla o amnestii z novoročního projevu či následně z internetových stránek pražského hradu není až tak zvláštní. Překvapující však je, že se o tom stejným způsobem dozvěděly například i orgány činné v trestním řízení nebo Vězeňská služba ČR. Tyto orgány musely počkat do 2. ledna, kdy amnestijní rozhodnutí nabylo platnosti. Dotčené orgány po sléze

⁶⁹ KLAUS, Václav. *Novoroční projev prezidenta republiky ze dne 1. ledna 2013*. [online]. [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: <https://www.klaus.cz/clanky/3267>

⁷⁰ NĚMEČEK, Tomáš. *Amnestii připravovala trojice Jakl, Hasenkopf a Koudelka*. [online]. [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/amnestii-pripravovali-jakl-hasenkopf-a-koudelka.A130119_092643_In_domov_mct

kritizovaly Kancelář prezidenta republiky za neznalost procesních postupů při aplikaci práva.⁷¹

9.1. Rozsah amnestijního rozhodnutí

Rozhodnutí o amnestii bylo uveřejněno ve Sbírce zákonů pod č. 1/2013 Sb. a skládá se z pěti článků.⁷² Text amnestie obsahoval všechny tři typy amnestie, tj. agraciace, abolice a rehabilitace. Narozdíl od amnestií Václava Havla má složitější formulaci a jednotlivé články se týkají vztahu k délce již uložených trestů. Havel články spíše formuloval ve vztahu k trestným činům a jejich maximální zákonné výměře.

Amnestie se vztahovala na tresty, které byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013. To znamená, že rozhodnutí o uložení trestu muselo nabýt právní moci nejpozději v prosinci 2012. Další důležitou věc, kterou je potřeba zmínit je, že u délky trestu se posuzovala původní uložená výměra. Pokud byl osobě uložen trest odnětí svobody na 5 let a v době vyhlášení amnestie mu zbývalo 7 měsíců do konce trestu, amnestie se na něj nevztahovala.

V následujících podkapitolách jsem se rozhodla podrobněji věnovat jednotlivým článkům samotného rozhodnutí.

9.1.1. Článek I.

V prvním článku jsou aplikovány formy agraciace a rehabilitace. Odstavec 1. se věnuje prominutí nevykonaných podmíněných trestů odnětí svobody, které byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013 a jejich výměra nepřevyšuje 1 rok. Druhý odstavec téhož článku se věnuje omilostněným osobám, kterým byl udělen nepodmíněný trest odnětí svobody před 1. lednem 2013 s délkou nepřevyšující 10 let a dosáhly věku 75 let.⁷³

Kritérium věkové hranice nastavil prezident poměrně vysoko, i přes to, že mu poradci radili zvolit nižší číslo. Z mého pohledu je tato hranice adekvátní,

⁷¹ BERNÁTEK Ivan. *Několik poznámek k amnestii prezidenta republiky z 1. ledna 2013*. Státní zastupitelství. 2013. Dostupné z: systém ASPI Wolters Kluwer

⁷² Rozhodnutí č. 1/2013 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013

⁷³ Čl. 1 rozhodnutí č. 1/2013 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013

protože nastává větší jistota, že ve vyšším věku omilostnění nebudou páchat trestnou činnost.⁷⁴

9.1.2. Článek II.

Nejvíce diskutovaným a vytýkaným obsahem amnestie je článek II., který obsahuje čistě aboliční formu rozhodnutí. Jeho konkrétní podoba zní: „*Nařizuji, aby bylo zastaveno pravomocně neskončené trestní stíhání, s výjimkou trestního stíhání proti uprchlému, od jehož zahájení k 1. lednu 2013 uplynulo více než 8 let, pro trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující deset let.*“⁷⁵ Z textu je patrné, že ustanovení obsahuje několik podmínek, které je potřeba splnit a tím se vztahuje na více druhů trestných činů.

Ustanovení bylo kritizováno veřejností za to, že se jedná o abolicí a za konkrétní důvody, které se týkají jeho formulace. Problematika spočívala především v tom, že se účinky abolicie vtaňují pouze na podmínku délky trestního stíhání, kterou Václav Klaus stanovil ve výši osmi let. Délka trestního stíhání je totiž u každého případu individuální. U složitějších případů nemusí ani 8 let stačit na objasnění případu, zatímco u jednodušších případů se může rozhodnout v řádu měsíců.

Problém nastal v okamžiku, kdy se účinky článku II. začaly dostávat do praxe a zasahovaly do velkých kauz, které byly rozpracované již několik let. Podle slov nejvyššího státního zástupce Pavla Zemana, se amnestie týkala osmnácti velkých kauz. Převážně se jednalo o majetkové kauzy, kde figurovalo velké množství poškozených osob.⁷⁶

Článek II. se týká mediálně známých případů, jako je například případ soudce Jiřího Berky viněného za zmanipulované konkurzy, kauza H-System, fondy Trend a Mercia, případ Progres Invest či prošetřované stomilionové

⁷⁴ *Institut Václava Klause* [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.institutvk.cz/index.php>

⁷⁵ Čl. 2 rozhodnutí č. 1/2013 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013

⁷⁶ *Amnestie by se mohla týkat 18 velkých kauz* [online]. 2013 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/amnestie-by-se-mohla-tykat-18-velkych-kauz-177999>

podvody bývalého šéfa Českomoravského fotbalového svazu Františka Chvalovského.⁷⁷

Při posuzování nepřiměřené délky trestního řízení je potřeba přihlížet ke kritériím, které stanovují soudy. Ústavní soud vymezil řadu hledisek, podle kterých je třeba posuzovat délku řízení vzhledem ke konkrétnímu případu.⁷⁸ Pokud se budeme bavit o Evropském soudu pro lidská práva, ten ve své judikatuře sice stanovil přiměřenou dobu okolo šesti let, ale tato doba byla určena s přihlédnutím ke všem individuálním okolnostem daného případu. Například zjištění, že nedošlo k prodlužování řízení z důvodů na straně stěžovatele.⁷⁹

9.1.3. Článek III.

Článek III. obsahoval formu agraciace a rehabilitace a týkal se zmírnění některých nepodmíněných trestů odnětí svobody pod určitou podmínkou.

První odstavec se týkal prominutí nepodmíněných trestů pod podmínkou, že osoba, již byl trest uložen, se nedopustí žádného trestného činu v době odpovídající lhůtě pro zahlazení odsouzení. Dá se říct, že v této lhůtě museli amnestovaní dokázat, že jsou napraveni a zaslouží si zůstat na svobodě. To se týkalo nevykonaných trestů odnětí svobody, které byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013 osobám, kterým byl uložen trest nepřevyšující 24 měsíců. Zároveň osoby nespáchaly trestný čin, při kterém byla způsobena smrt nebo těžká újma na zdraví, nebo zločin proti životu a zdraví, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, nebo proti rodině a dětem. Dále se to týkalo osob, které v roce 2013 dosáhly nebo měly dosáhnout věku 70 let a byl jim pravomocně uložen trest ve výměře nepřevyšující 36 měsíců.⁸⁰

⁷⁷ *Pět let od Klausovy amnestie*. [online]. 2018 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/pet-let-od-klausovy-amnestie-nikdy-bych-ji-nepodepsal-prohlasil-babis-40056011>

⁷⁸ Shrnutí judikatury Ústavního soudu v této oblasti viz MUSIL, Jan. Rychlost trestního řízení - ústavněprávní aspekty. In: Pocta Otovi Novotnému k 80. narozeninám. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, str. 201-206.

⁷⁹ ŠEMBERA, Jan. *Ústavní institut milosti a amnestie* [online]. [cit. 2022-01-29]. Diplomová práce. Karlova univerzita. Vedoucí práce JUDr. Kateřina Janstová, Ph. D. str.74

⁸⁰ Čl. 3 rozhodnutí č. 1/2013 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013

9.1.4. Článek IV.

Stejně jako v prvním článku, i tady se aplikuje jak agraciace, tak rehabilitace. Článkem IV. jsou prominuty tresty odnětí svobody, které byly podmíněně odloženy. Podmínkou je, že osoby dosáhly v roce 2013 věk 70 let nebo byl osobám uložen trest jehož výměra nepřevyšuje dva roky. Ve druhém odstavci jsou zahrnuty osoby, kterých se týkají nevykonané tresty domácího vězení nebo obecně prospěšných prací. Na všechny tyto osoby se poté hledí, jako by odsouzeny nebyly.⁸¹

9.1.5. Článek V.

Poslední článek představuje pouze doplňující a rozšiřující charakter, který se týká společných ustanovení. Uvádí, že trestným činem se rovněž rozumí provinění spáchané mladistvým a za trest se pokládá trestní opatření uložené mladistvému.⁸²

9.2. Odůvodnění amnestijního rozhodnutí

Přímo v amnestijním rozhodnutí Václav Klaus uvedl, že vydal amnestii k příležitosti dvacátého výročí vzniku samostatné České republiky. V textu amnestie žádné další odůvodnění nenajdeme, proto jsem se zaměřila na různé tiskové sdělení a rozhovory, ve kterých prezident nastiňuje důvody, které ho vedly k takovému rozhodnutí.

Smysl této novoroční amnestie popsal například v rozhovoru pro Českou televizi, kde prohlásil, že: „*Filozofie té amnestie skutečně vznikala několik let a jejím smyslem bylo odpustit a prominout lidem, kteří se dopustili méně závažných trestných činů.*“ Dále uvedl, že se v některých případech jedná o trestné činy, které v řadě jiných evropských zemích ani nejsou považovány za důvod k uvěznění. Dodal, že i to je problém, který vede k přeplnění věznic.

Dalším záměrem bylo propuštění seniorů z vězení a zastavit enormně dlouhá soudní řízení.⁸³

⁸¹ Čl. 4 rozhodnutí č. 1/2013 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013

⁸² Čl. 5 rozhodnutí č. 1/2013 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013

⁸³ Klaus: *Amnestie má tři cíle* [online]. 2013 [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/klaus-amnestie-ma-tri-cile-vznikala-nekolik-let/r~i:article:768838/#utm_source=aktualne.centrum.cz&utm_medium=article-hint

V dalších rozhovorech, které poskytl například pro deník Právo, vysvětlil jeden z důvodů amnestie jako druh velkorysosti pro občany, kteří se dostali do rozporu se zákonem, ale nejsou považováni za recidivisty. Tímto jim chce poskytnout příležitost druhé šance a dát jim možnost dokázat, že i když hranici zákona překročili, jsou schopni se bez problému zařadit zpět do společnosti.

Svým gestem myslel i na rodiny, které doplatily na to, že byl jejich člen odsouzen za trestnou činnost a pomoci jim do normálního života.

Důvod, proč se rozhodl zahrnout do amnestijního rozhodnutí i kauzy, které se vlečou již několik let je ten, že mu tento postup připadá absurdní a je to v rozporu s evropským právem na spravedlivý soud. Takový důkaz můžeme nalézt v nálezů ústavního soudu 2859/09 nebo v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, která zakotvuje právo být souzen v přiměřené lhůtě.⁸⁴ Nicméně nikde není konkrétně stanovena přesná délka této lhůty, pouze její přibližná délka.

Ve finále byl tehdejší prezident z negativní reakce na vyhlášení amnestie docela překvapen. Byl zklamán z negativní atmosféry, kterou média šíří a tím ovlivňují i celou společnost. Je toho názoru, že ani tak nejde o kritiku samotné amnestie, ale o kritiku jeho osoby a hodnot, které představuje a zastává v politice.⁸⁵

9.3. Dopady amnestie

Co se týká rozsahu a dopadů novoroční amnestie, ani sám Václav Klaus nevěděl, kolika osob se bude týkat. K rozsahu vyhlášené amnestie uvedl: „*Neměl jsem v úmyslu udělat amnestii jako pouhé formální gesto, které se nikoho nedotkne. O rozsahu amnestie jsem zhruba věděl, ale přesná čísla nikdo neznal, ani Ministerstvo spravedlnosti.*“⁸⁶

O rok později, v roce 2014 zveřejnilo Ministerstvo spravedlnosti zajímavé číselné údaje o počtu amnestovaných osob. Z nich vyplývá, že se amnestie týkala celkem 111 263 trestaných. Podle informací uvedených ve zprávě Vězeňské

⁸⁴ *Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod* [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/projekty/usmrceni-hranice/umluva.pdf>

⁸⁵ *Spor o amnestii*. Praha: Institut Václava Klause a Centrum pro ekonomiku a politiku, 2013. ISBN 978-80-87460-13-9. str. 12-19

⁸⁶ *Spor o amnestii*. Praha: Institut Václava Klause a Centrum pro ekonomiku a politiku, 2013. ISBN 978-80-87460-13-9. str. 1

služby České republiky bylo fyzicky propuštěno na svobodu 6 443 osob. K zastavení trestního stíhání, podle ustanovení článku II., došlo v 265 případech a téměř 20 tisíc lidí se dočkalo prominutí nepodmíněného trestu odnětí svobody. Více jako 80 tisíc osob se týkalo prominutí podmíněných trestů, respektive podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody. Zbývající počet amnestovaných zahrnuje odsouzené k obecně prospěšným pracím a domácímu vězení.

Matoucí může připadat rozdíl v počtu skutečně propuštěných osob z vězení a počtu osob, kterým byl prominut nepodmíněný trest. Je to z toho důvodu, že někteří odsouzení ještě nenastoupili k výkonu trestu společně s vězni, kteří byli v okamžiku propuštění z výkonu trestu podmíněně propuštěni.⁸⁷

Pro lepší přehled jsem níže vytvořila tabulku, kde jsou uvedeny tresty a počty osob, kterých se amnestie ve finále týkala.

Tabulka č.1 – Dopady amnestie 2013

	Počet osob
Celkem dotčených osob	111 263
Osoby odsouzené k trestu	110 998
• Podmíněně odložené tresty odnětí svobody	81 133
• Nepodmíněný trest odnětí svobody	19 820
• Obecně prospěšné práce	9 660
• Domácí vězení	385
Zastavená trestní stíhání	265
Počet propuštěných osob z věznic (leden 2013)	6 443

Zdroj: DUŠEK, Libor. *Výročí amnestie v číslech*. Dostupné z: Jiné právo.

Dopady Klausovi amnestie bývají často srovnávány s Havlovou amnestií z ledna roku 1990. Pokud budeme porovnávat počet propuštěných osob z vězení, je jich podstatně méně, než v roce 1990. To však nic nemění na tom, že i tak měla amnestie rozsáhlé dopady. Ovlivnila činnost soudů České republiky, Vězeňské služby ČR, Policie ČR nebo Probační a mediační služby ČR.

⁸⁷ DUŠEK, Libor. *Výročí amnestie v číslech* [online]. 2014 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://jinepravo.blogspot.com/2014/01/vyroci-amnestie-v-cislech.html>

Soudy se v důsledku amnestie staly velmi přetížené, protože společně se státními zástupci rozhodovali o tom, na koho se amnestie bude vztahovat a na koho nikoliv. V rámci činnosti v otázce aboličního rozhodnutí článku II. státní zástupci zastavili 322 trestních stíhání, která se týkala 468 obviněných a soudy zastavily celkem 177 trestních stíhání, která se týkala 436 osob.⁸⁸

Podle informací Vězeňské služby dosáhly výdaje na amnestii 2013 přibližně 4,5 milionu korun. Z toho dali 1 milion korun na cestovné a stravné pro propuštěné vězně a téměř 3,5 milionu korun za přesčasy 520 zaměstnanců, kteří se na provádění amnestie podíleli. Podle Ministerstva spravedlnosti se ale tyto peníze měly do systému vrátit a odhadovalo se, že se následně díky amnestii uspoří 180 milionů korun.⁸⁹

Z důvodů velkého propuštění nezaměstnaných osob, se amnestie negativně dotkla i Úřadů práce. Po prvních deseti dnech po vyhlášení amnestie se na úřadech práce zapsalo více než 3 500 tisíce amnestovaných osob a téměř všem byla vyplacena dávka mimořádné okamžité pomoci ve výši až 1 000 korun. Pokud propuštění splnili určité podmínky, získali nárok na vyplácení podpory v nezaměstnanosti. Ta však v prvních měsících činila zhruba jen 2 tisíce korun.⁹⁰

9.4. Přezkoumatelnost amnestijního rozhodnutí

Jak jsem již uváděla výše, novoroční amnestii doprovázela velká vlna kritiky a pochybení ze strany příslušných orgánů, odborníků a samozřejmě i laické veřejnosti. Podle údajů dostupných z průzkumů veřejného mínění bylo s rozsahem a dopady amnestie nespokojeno více jak 80 procent Čechů. Jsou toho názoru, že by měl prezident rozhodnutí o amnestii detailně zdůvodnit.⁹¹

⁸⁸ *Zvláštní zpráva týkající se aplikace článku II.* [online]. Nejvyšší státní zastupitelství, 2013 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/nsz/aktualizace-zvlastni-zpravy-tykajici-se-aplikace-clanku-ii-amnestijniho-rozhodnuti-prezidenta-republiky-ze-dne-1-1-2013-za-obdobi-do-30-6-2013/>

⁸⁹ *Kolik amnestie stála?* [online]. ČT24, 2013 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1105188-zhruba-polovina-amnestovanych-stale-ceka-na-vyřízení-spisu>

⁹⁰ *Úřady práce po amnestii* [online]. Idnes, 2013 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/urady-prace-po-amnestii-zapsaly-3-706-lidi.A130115_174933_ekonomika_fih

⁹¹ *Průzkum: S rozsahem amnestie nesouhlasí přes 80 procent lidí* [online]. Lidovky, 2013 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/pruzkum-s-rozsahem-amnestie-nesouhlasí-pres-80-procenta-lidi.A130104_203832_In_domov_ani

Vzhledem k nastalé situaci uspořádal Ústavně-právní výbor spolu se Stálou komisí Senátu pro Ústavu a parlamentní procedury veřejné slyšení na téma „Novoroční amnestie 2013 – motivy, okolnosti, důsledky.“⁹² Cílem tohoto slyšení bylo objasnění otázek souvisejících s novoroční amnestií a vyvození příslušných závěrů, jak se bude situace dále vyvíjet.

Výsledkem slyšení byl návrh skupiny třiceti senátorů, který byl podán Ústavnímu soudu České republiky. Návrh byl přijat Ústavním soudem 14. ledna 2013 a obsahoval návrh na zrušení článku II. rozhodnutí prezidenta republiky č. 1/2013 Sb., o amnestii. Skupina senátorů se tímto domáhala přezkoumání napadené části rozhodnutí z důvodů jejího rozporu s hodnotami demokratického právního státu.⁹³ Usoudili tak na základě čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy, který uvádí, že: „*Ústavní soud rozhoduje o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem nebo zákonem.*“⁹⁴

Následně podal návrh zrušit rozhodnutí o amnestii i Městský soud v Praze, který trval na zrušení celé amnestie, popřípadě na zrušení jejího článku II.

Jako první rozhodl Ústavní soud o stížnosti Městského soudu v Praze, kterou zamítnul ze dvou důvodů. Prvním důvodem byla překážka litispendence, kdy Ústavní soud již řešil stížnost stejného charakteru, která byla podána dříve skupinou senátorů a druhým důvodem bylo neoprávněné podání.⁹⁵ O druhém návrhu rozhodl Ústavní soud svým usnesením Pl. ÚS 4/13, které obsahuje odlišná stanoviska čtyř soudců.⁹⁶

Dalším negativním ohlasem na novoroční amnestii byla ústavní žaloba pro velezradu, kterou 5. března 2013 podal k Ústavnímu soudu Senát Parlamentu ČR. Žaloba byla rozdělena do pěti bodů a v každém bodě byly uvedeny

⁹² *Veřejné slyšení ÚPV a KUCR - "Novoroční amnestie 2013: motivy, okolnosti, důsledky"* [online]. 2013 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/cinnost/galerie.php?aid=12743>

⁹³ *Návrh skupiny senátorů* [online]. 2013 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/aktualne/navrh-skupiny-senatoru-na-zruseni-casti-rozhodnuti-prezidenta-republiky-o-amnestii>

⁹⁴ Čl. 87 odst. 1 písm. b) ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR

⁹⁵ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 12.2.2013, sp. zn. Pl. ÚS 7/13

⁹⁶ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 4/13

prezidentovi činy, díky kterým mohl naplňovat skutkovou podstavu velezrady. Ústavní soud tento názor odmítnul a řízení o ústavní žalobě zastavil.⁹⁷

9.5. Reakce poškozených

Jelikož se jednalo o velice rozsáhlou amnestii, dotkla se i velkého počtu poškozených osob. Svůj podíl na tom má převážně druhý článek amnestijního rozhodnutí, který se týkal i velkých kauz, kde figuroval velký počet osob. Na úkor toho došlo ke snížení šance podvedených a okradených na náhradu škody.

Podle trestního řádu je poškozeným: „*Ten, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková škoda nebo nemajetková újma, nebo ten, na jehož úkor se pachatel trestným činem obohatil...*“ Zároveň má poškozená osoba právo uplatnit vůči pachateli trestného činu nárok na náhradu škody, nejčastěji v penězích. Pokud se tak rozhodne, podá návrh, aby soud tuto povinnost uložil pachateli v odsuzujícím rozsudku. V takovém případě je důležité si hlídat promlčecí lhůtu, do kdy je možné uplatnit své právo na náhradu škody.⁹⁸

V souvislosti s touto amnestií můžeme hovořit o dvou skupinách poškozených. První skupina se týká abolicie uvedené v článku II. a do druhé skupiny spadají osoby, kterých se týká agraciace a rehabilitace ve zbylých člancích rozhodnutí.

Z důvodů zastavení trestního stíhání se první skupina poškozených ocitla v podstatně horší situaci, protože pokud podali svůj návrh na náhradu škody v rámci trestního řízení, již se nedočkali jeho rozhodnutí. V tuto chvíli museli být obezřetní a reagovat na danou situaci včas, dokud jim neuběhla promlčecí lhůta a podat žalobu u civilního soudu, aby měli ještě nějakou šanci na náhradu škody. Nárok obrátit se na civilní soud měli současně i ti poškození, kteří nárok na náhradu škody nepodali ani v průběhu trestního řízení.⁹⁹

Druhá skupina poškozených byla ve výhodnější pozici, protože se amnestie nevztahovala na nároky na náhradu škody v případě již odsouzených osob,

⁹⁷ Ústavní soud zastavil řízení o velezradě bývalého prezidenta Václava Klause [online]. Ústavní soud, 2013 [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/aktualne/ustavni-soud-zastavil-rizeni-o-velezrade-byvaleho-prezidenta-vaclava-klause-aktualizovano>

⁹⁸ § 43 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád ve znění pozd. předpisů

⁹⁹ Základní informace pro poškozené amnestií [online]. Česká advokátní komora, 2013 [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=10672>

kdy bylo trestní řízení ukončené a poškození svůj nárok v trestním či civilním řízení již uplatnili.

Vzhledem k této situaci schválila vláda novelu zákona o soudních poplatcích, kde zprostita osoby poškozené amnestií o soudní poplatky.¹⁰⁰

9.6. Resocializace amnestovaných

Podle mého názoru je resocializace amnestovaných vůbec nejdůležitější otázkou v rámci již aplikované amnestie.

Vězení na každého odsouzeného působí individuálně. Některým pomůže k nápravě a vědí, že se tam už nikdy nechtějí vrátit. Naopak u některých vyvolává tendenci páchat trestnou činnost i nadále a vzbuzuje v nich pocit určité vzpoury vůči justičnímu systému.

Jaké jsou vlastně faktory, které připravují odsouzeného na jeho “nový” život po propuštění z vězení?

Pro budoucí návrat pachatele do společnosti má velký vliv samotný přístup výchovného zařízení, v tomto případě věznice. *„Věznice uvězněným nabízí smysluplné pracovní činnosti i programy zacházení, kterými je připraví na jejich opětovné začlenění do společnosti.“* Součástí programu je určení způsobu zaměstnání odsouzeného, jeho vzdělání nebo jiné náhradní činnosti, jakožto i trávení volného času. Velmi důležitá je i bezpečnost. Odsouzení by se měli ve vězení cítit bezpečně a nemělo by docházet k fyzické či psychické šikaně jak ze strany ostatních vězňů, tak i personálu. Pro odsouzené je taktéž zásadní ponechat kontakt s blízkými osobami.

Dalším důležitým faktorem ke správné resocializaci je kvalifikovaný a motivovaný personál, kam patří vychovatelé, pedagogové, sociální pracovníci nebo třeba psychologové a psychiatři. Jsou to osoby, se kterými se vězni dostávají do styku každý den, a proto je důležité, aby od nich odsouzení cítili určitou formu

¹⁰⁰ *Lidé poškození amnestií nemusí platit soudní poplatky* [online]. Novinky, 2013 [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/lide-poskozeni-amnestii-nebudou-muset-platit-soudni-poplatky-186683>

náklonnosti a podpory. V současné době je v České republice počet odborných zaměstnanců výraznou slabinou.¹⁰¹

Mnoho propuštěných vězňů se bojí, že si na svobodě nebudou moci najít práci. Z toho důvodu vláda ČR v roce 2017 svým usnesením doporučila, aby při zadávání veřejných zakázek docházelo k podpoře zaměstnání odsouzených osob a osob se záznamem v Rejstříku trestů. Současně Ministerstvo spravedlnosti podporuje organizace, které pracují s propuštěnými vězni.¹⁰²

9.6.1. Kriminalita amnestovaných

V následující kapitole jsem se snažila dohledat počet amnestovaných, kteří se po amnestii v roce 2013 dostali zpátky do vězení. Budu čerpat z průzkumů dostupných z roku 2015, protože se mi bohužel nepodařilo najít údaje z jiných let. Odůvodňuji si to tím, že už se v této době nejedná o aktuální téma.

Dva roky po amnestii policie opět stíhala více než 52 procent amnestovaných vězňů. Jednalo se tedy o více jak polovinu propuštěných. Statistiky z roku 2013 a 2014 uvádějí, že amnestovaní vězni spáchali více jak 9 tisíc stíhaných skutků. Nejčastěji se jednalo o majetkovou kriminalitu, dále pak násilnou, hospodářskou či mravností kriminalitu.

Ke konci roku 2014 se dostalo zpátky do vězení 1 498 propuštěných, tedy skoro čtvrtina původního počtu.¹⁰³

Myslím si, že se jedná o poměrně vysoká čísla a další taková amnestie by neměla připadat v úvahu. Resocializace vězňů v tomto případě převážně zklamala a věřím, že se od té doby uskutečnily změny, které vedou k jejímu zlepšení.

¹⁰¹ *Koncepce vězeňství do roku 2025* [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/ostatni/koncepce-vezenstvi.pdf>

¹⁰² *Podpora zaměstnávání osob s trestní minulostí* [online]. [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.sovz.cz/temata/podpora-zamestnavani-osob-s-trestni-minulosti/>

¹⁰³ *Více než polovinu amnestovaných opět stíhá policie* [online]. ČT24, 2015 [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1496278-vice-nez-polovinu-amnestovanych-opet-stiha-policie>

10. Srovnání se zahraničím

Pokud se zaměřím čistě na členské státy Evropské Unie, tak ne všechny mají v Ústavě přímo vyjádřen institut amnestie. Mezi země, které tak mají, patří pouze Řecko, Dánsko, Slovensko, Estonsko, Lotyšsko a Česká republika. Ostatní země preferují individuální udělení milosti, které je svěřeno do rukou prezidenta či monarchy. Zajímavou výjimku tvoří Lotyšsko, kde má právo vyhlásit amnestii parlament a prezident může pouze udělovat milost.¹⁰⁴

Jako první se zaměřím na sousední státy České republiky. Začnu státem, který je nám nejbliž a tím je Slovensko. Slovensko má institut milosti a amnestie pojat velmi podobně jako my. Prezident zde na základě ústavního článku č. 102 odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem a zahlazuje odsouzení formou milosti a amnestie. Stejně jako v České republice je potřeba pro aplikaci amnestie kontrasignace vlády. Vláda má dále právo udělovat amnestii ve věcech přestupků.

V Rakousku prezidentovi přísluší právo udělit milost na základě článku č. 65. Milost tak může udělit osobám, které byly zákonně odsouzeny a dále může zmírnit nebo změnit tresty uložené soudy, zmírnit právní následky odsouzení a zahlazení, zastavit řízení u trestných činů spáchaných při výkonu úřadu. Při všech těchto úkonech spojených s udělením milosti je nutný spolupodpis spolkového kancléře nebo příslušného ministra.

Německo jakožto velmi silný a sociální spolkový člen Evropské Unie upravuje v Ústavě právo prezidenta udělit milost (čl. 60 odst. 2 a 3). Součástí jeho práva je přenesení tohoto oprávnění na jiné úřady (premiéři jednotlivých zemí). K platnosti nařízení spolkového prezidenta je nutná kontrasignace kancléře nebo příslušného ministra. Z Ústavy však není jasné, jestli se to vztahuje právě i na rozhodnutí o aplikaci práva dle čl. 60 odst. 2.¹⁰⁵ S amnestií je to zde složitější. V případě použití amnestie je potřeba přijmout ve Spolkovém sněmu zvláštní zákon. Důvod na tom má nejspíše situace v poválečném období, kdy byly v důsledku amnestie omilostněny osoby podezřelé z nacistické minulosti.

¹⁰⁴ RIEGER, Lukáš. *Amnestie podle Ústavy České republiky*. Praha: CEVRO – Liberálně-konzervativní akademie 2012, 19. 3. 2013 [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: http://www.cevro.cz/web_files/soubory/ctrnacnideniky/14denik_6_2013.pdf

¹⁰⁵ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 70-72

Zajímavostí je, že některé spolkové země, stejně jako Německo, vyhláší v křesťanském duchu tzv. „vánoční amnestie“, o kterých rozhoduje zemský parlament.

Další v pořadí je Polsko, které je výjimečné v tom, že zde amnestie v právním smyslu neexistuje. Důvodem je reakce na předválečné a komunistické Polsko, kde byly amnestie vyhlášovány poměrně často a následně končily například vězeňskými vzpourami. Prezident má tedy v kompetenci pouze udílení milostí, ale podmínkou je, že osoba, které má být milost udělena, nesmí být odsouzena Státním soudním dvorem.¹⁰⁶

V rámci členů EU stojí za zmínku i Francie, kde má prezident v Ústavě podle čl. 17. také zakotveno právo zmírňovat tresty a udělovat milost. Obdobně jako v Německu nebo Rakousku je nutný spolupodpis ministerského předsedy nebo jiného pověřeného ministra. Pravidla, které se týkají amnestie jsou uvedeny v zákoně. Nicméně zde amnestie není skoro vůbec používána, protože se prezidenti od roku 2007 veřejně zavázali, že amnestii udělovat nebudou.

Zaměřím-li se i na ostatní státy mimo EU, odlišný způsob nabízí třeba Švýcarsko. Tam se o udělení milosti hlasuje a uděluje ji spolkový nebo kantonální parlament. Po skončení hlasování se výsledek sdělí pouze žadateli, a to bez jakéhokoli odůvodnění.

Mimo Evropu chci rozvést Spojené státy americké. Jelikož je Amerika velká země, má zde právo udělovat milost nejen prezident, ale i guvernéri jednotlivých států. Prezident má právo udělit milost pouze v těch případech, pokud se jedná o federální zločiny (zločiny spáchané proti USA). Většinou tak učiní na návrh ministra spravedlnosti.¹⁰⁷ V USA může amnestii udělit prezident nebo Kongres, a to formou zákona. Obvykle se vyhláší na jeden specifický čin. Takovým příkladem může být amnestie vyhlášená Lincolnem, která se týkala občanů a vojáků Konfederace po skončení občanské války. V USA bývá velký problém s imigranty, a proto se poměrně často vyhláší tzv. imigrační amnestie spojená

¹⁰⁶ RIEGER, Lukáš. *Amnestie podle Ústavy České republiky*. Praha: CEVRO – Liberálně-konzervativní akademie 2012, 19. 3. 2013 [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: http://www.cevro.cz/web_files/soubory/ctrnacnideniky/14denik_6_2013.pdf

¹⁰⁷ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2. str. 70-73

s trestnými činy ilegálního pobytu, ilegálního zaměstnání atd. Americké úřady tak reagují na problém, který je v podstatě neřešitelný.

Velice často jsou amnestie vyhlašovány ve státech, kde panuje diktatura. V těchto státech, narozdíl od České republiky, nejsou amnestie udělovány z hlediska humánního, ale spíše tím řeší problematiku přeplněných věznic. Mezi takové země patří např. Keňa, Nigerie, Jižní Korea nebo Senegal.¹⁰⁸

¹⁰⁸ RIEGER, Lukáš. *Amnestie podle Ústavy České republiky*. Praha: CEVRO – Liberálně-konzervativní akademie 2012, 19. 3. 2013 [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: http://www.cevro.cz/web_files/soubory/ctrnacnideniky/14denik_6_2013.pdf

11. Dotazníkové šetření

V rámci poznatků z předešlé části práce jsem se rozhodla na závěr udělat průzkum formou dotazníkového šetření. Elektronický dotazník byl určen pro veřejnost a pojmenovala jsem ho *Postoj veřejnosti k milosti a amnestii*.

Cílem tohoto průzkumu bylo zjistit, do jaké míry je veřejnost s těmito instituty seznámena a jaké v nich vyvolávají jednotlivé právní akty pocity.

Dotazník jsem poskládala z jedenácti otázek a v rámci sběru dat jsem ho rozeslala svým známým a nasdílela na sociální síť.

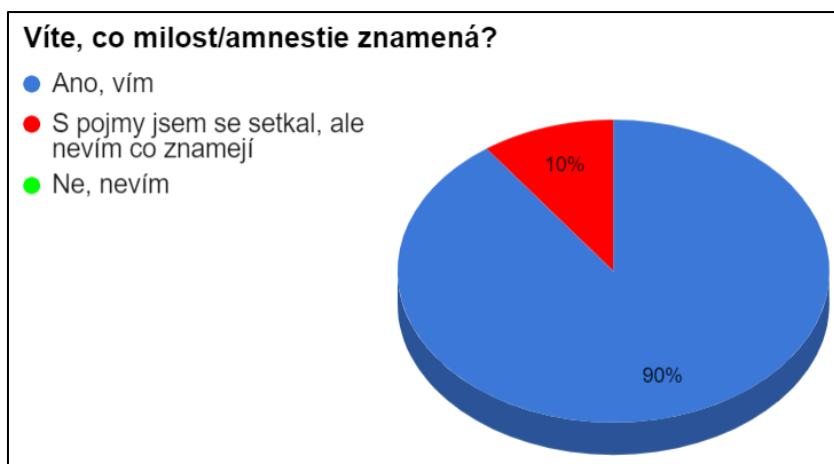
Vzhledem k tomu, že jde o dotazník pro veřejnost, jedná o kvantitativní průzkum, kde jsou položeny stručné otázky a následně graficky zpracovány. Do práce jsem však vložila jen grafy u vybraných otázek.

11.1. Jednotlivé otázky

První dvě otázky se týkaly statických údajů na zjištění věku a pohlaví daného respondenta. Z celkového počtu zúčastněných odpovědělo větší procento žen než mužů. V rámci věkové hranice nejčastěji odpovídali respondenti ve věku 19 až 24 let, druhou početnou skupinou byly osoby ve věku 36-50 let a třetí skupina byly osoby ve věku 25-35 let. Nejméně početnou skupinu pak tvořila veřejnost ve věku 12-18 let a 51 a více let.

Otázka číslo tři zněla *Víte, co milost/amnestie znamená?* U této otázky jsem předpokládala, že téměř všichni, co se zúčastnili, odpoví ano, ale přesto jsem ve výběru odpovědí uvedla tři možnosti. Odpověď *Ano, vím* zaškrtno přesně 90 % respondentů. Zbýlých 10 % zaškrtno, že se s pojmy setkala, ale neví, co znamenají. Tuto možnost uvedli většinou respondenti ve věku 12-18 let. Myslím si, že se převážně jednalo o děti v nižším věku, kteří se tuto problematiku ve škole ještě neučili a o takové věci se nezajímají. Byla jsem příjemně překvapena, že se nenašel nikdo, kdo by o milosti a amnestii vůbec nevěděl.

Graf č.1 – Víte, co milost/amnestie znamená?



Ve čtvrté otázce mě zajímalo, zda vědí, v čem se od sebe milost a amnestie odlišuje. Nejčastěji zaznívaly odpovědi typu: „*Amnestie je hromadná, milost je vůči jednotlivci.*“, „*Milost se dává jednomu člověku, amnestie je pro větší skupinu lidí.*“, „*Milost je individuální, amnestie je skupinová a většinou se týká nějaké skupiny trestů.*“, nebo „*Milost je pro jedince, amnestie se uděluje plošně pro určitou skupinu osob.*“ Na základě skutečností uvedených v úvodu této práce víme, že je milost individuální akt a amnestie má hromadnou povahu. V tomto případě tedy považuju všechny odpovědi tohoto typu za správné. Současně někteří respondenti věděli, že je milost udělována obvykle z důvodů špatného zdravotního stavu omilostněného.

Samozřejmě zaznívaly i odpovědi, které nebyly správné, ale ani bych o nich neřekla, že byly úplně špatně. Jednou takovou odpovědí je: „*Milost je udělena dříve po rozsudku a týká se jedné osoby, amnestie je hromadné prominutí trestu více vězňům.*“ První nesrovnalostí je fakt, že je milost udělena dříve po rozsudku. To není pravda. Ano, může to tak být, ale vzpomeňme si třeba na případ Jiřího Kajínka, který se domáhal milosti více než 10 let po svém odsouzení. Druhou skutečností, která může být rozporuplná je, že amnestií je prominut trest více vězňům. Ne vždy jsou amnestováni pouze ty osoby, které si svůj trest odpykávají ve vězení. Může se jednat i osoby, jejichž trestem jsou obecně prospěšné práce.

Díky dotazníku jsem zjistila, že si poměrně hodně lidí myslí, že milost uděluje soud, nikoliv prezident a že se milost uděluje pouze v době, kdy pachatel není přímo ve výkonu trestu. Odpověď, která mě překvapila, ale na druhou stranu

i pobavila byla, že se milost udělovala spíše ve starších dobách středověku při popravách.

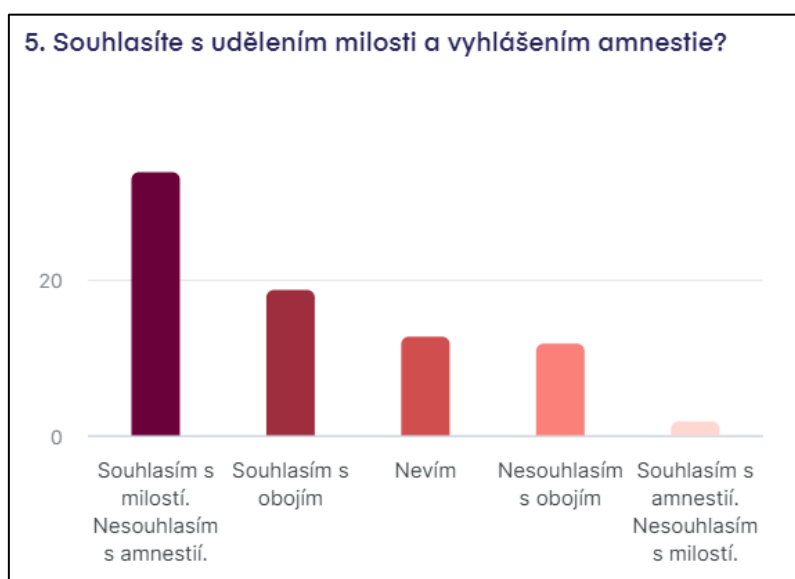
Skoro 30 procent respondentů odpovědělo, že i když ví co milost/amnestie znamená, tak rozdíl mezi nimi neví.

Výsledek v rámci této otázky mého průzkumu považuji za pozitivní, protože velká část veřejnosti prokázala, že ví, jaký je rozdíl mezi milostí a amnestií.

Následující otázka číslo pět zněla *Souhlasíte s udělením milosti a vyhlášením amnestie?* Musím říct, že na výsledky této otázky jsem byla docela zvědavá, protože sama na to mám svůj subjektivní názor. Na výběr jsem dala pět možností, jak odpovědět. Skoro 43 % respondentů zaškrtnulo variantu *Souhlasím s milostí. Nesouhlasím s amnestií.* Dalších 23 % se přiklání k odpovědi *Souhlasím s obojím,* naopak 15 % lidí zaškrtnulo *Nesouhlasím s obojím.* Okolo 16 procent respondentů odpovědělo, že k tomu nemají názor a že neví, jestli s tím souhlasí nebo nesouhlasí. Nejméně procent a to 2,5 % měla odpověď *Souhlasím s amnestií. Nesouhlasím s milostí.*

Já osobně bych uvedla odpověď, že souhlasím s milostí a nesouhlasím s amnestií. Odůvodňuji to tak, že u milosti prezident konkrétně ví, o jakou osobu se jedná. Je seznámen s jejím spisem, ví, jaký trestný čin spáchala, jak se ve vězení chová, zná její rodinné poměry, zdravotní stav atd. Díky tomu si prezident dokáže odpovědět na otázku, zda se osoba na svobodě dokáže chovat jako spořádaný občan a nepáchat i nadále trestnou činnost. Amnestie je z mého hlediska příliš rozsáhlá a plošná. Tím, že prezident nezná každou osobu osobně, může se stát a také se to stává, že omilostní na svobodu někoho, kdo je pro společnost stále nebezpečný. Vůči ostatní veřejnosti považuji tento právní akt za trochu sobecký.

Graf č. 2 – Souhlasíte s udělením milosti a vyhlášením amnestie?

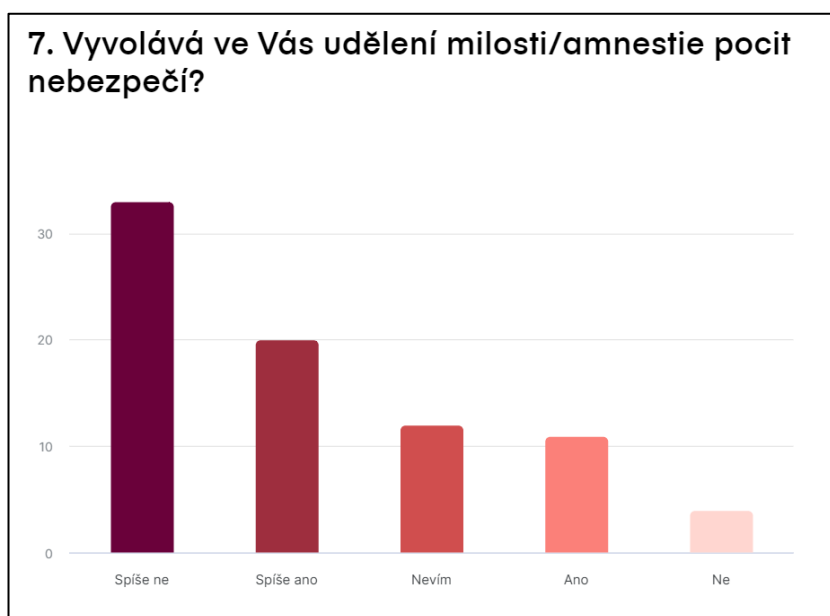


Otázka číslo šest navazuje na předchozí otázku a zní *Pokud s milostí nebo amnestií nesouhlasíte, uveďte důvod proč.* V souvislosti s touto otázkou se mi dostalo hned několik zajímavých odpovědí, které se týkaly hlavně odsouzených k trestu odnětí svobody. Odpovědi typu: *„Protože pokud někdo spáchal čin, který je trestně stíhatelný, měl by si svůj trest odpykat a nést za něj následky.“*, *„Když už byl někdo odsouzen, měl by za čin nést odpovědnost. Ve výjimečných případech souhlasím s milostí.“*, *„Protože nevěřím, že vězení mění lidi k dobrému. Z nějakého důvodu jsou odsouzeni. Málokterý vězeň se tam dostane neprávem nebo se napraví.“*, atd. se objevovaly nejčastěji. Většina je tedy toho názoru, že pokud recidivista čin spáchal, měl by za něj nést následky. Častokrát lidé zmiňovali, že s amnestií nesouhlasí z toho důvodu, protože ji prezident udělí bez toho, aniž by věděl informace, které se týkají proviněných osob a pak může dojít k tomu, že propustí vrahy a jiné nebezpečné devianty, kteří ublíží poctivým lidem. S tímto tvrzením úplně tak nesouhlasím, protože zaprvé v rozhodnutí prezidenta o vyhlášení amnestie jsou vždy uvedené trestné činy, na které se vztahuje a zadruhé je amnestie zaměřena na méně závažné trestné činy (např. majetková trestná činnost). Jeden z respondentů odpověděl, že na něho působí amnestie jenom jako důvod uvolnit kapacitu věznic. Není to tak zcestné, protože se prezidenti v souvislosti s vyhlášením amnestie s touto otázkou často potýkají. Naskytly se mi dvě odpovědi, které mě zaujaly. První byla: *„Už tak jsou*

tresty krátké. Úmysl dobrý, ale přinese to více zla.“, druhá se týkala konkrétně amnestie: „*Amnestii si mnozí ani nezaslouží, možná o ni ani nestojí a brzy poté opět něco provedou.*“ V tomto případě plně souhlasím.

U sedmé otázky jsem se snažila zjistit, zda se cítí být v souvislosti s udělením milosti či amnestie v nebezpečí. Zda je to nějakým způsobem ohrožuje nebo ne. 41 % osob zaškrtnulo odpověď *Spíše ne* a 25 % zaškrtnulo *Spíše ano*. V této spojitosti se skoro 14 % zúčastněných cítí být určitě ohroženo a 5 % vůbec. Přesně 15 % zúčastněných mělo neutrální názor a odpovědělo, že neví, zda se cítí být v nebezpečí. Popravdě jsem si myslela, že se bude více lidí cítit ohroženě.

Graf č. 3 – Vyvolává ve Vás udělení milosti/amnestie pocit nebezpečí?



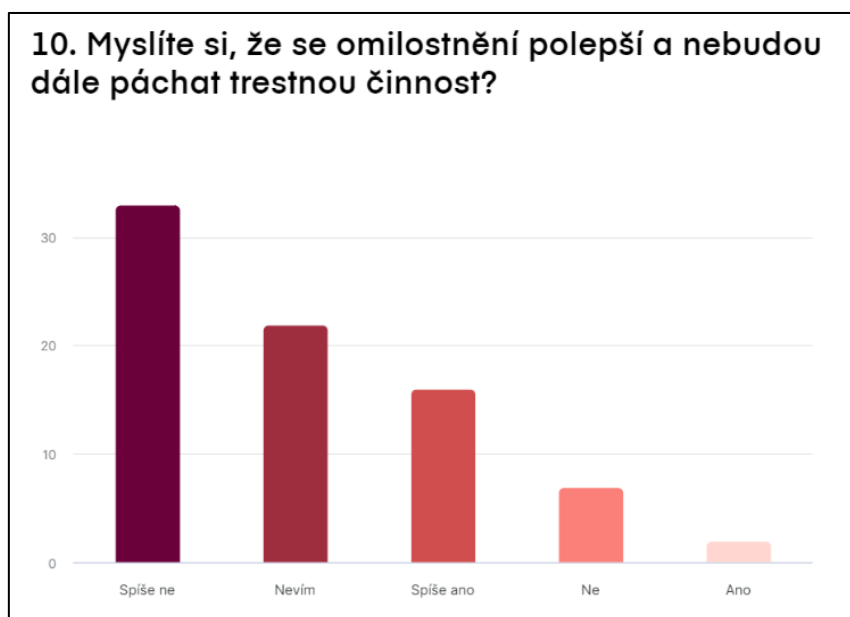
Otázka číslo osm navazuje na předchozí otázku. Pokud uvedli, že se cítí být v ohrožení, měli uvést důvod, proč. Nejčastěji se objevovaly obavy z toho, že budou omilostněni v páchání trestné činnosti pokračovat. V souvislosti s amnestií padaly takové názory, že v ulicích dojde ke zvýšení kriminality. Na základě statistických údajů z předchozích amnestií tomu tak opravdu je. Další skupina respondentů je toho názoru, že se ani necítí být tak moc ohrožení, ale že prvotní odsouzení mělo nějaký důvod, tak proč by od něj mělo být upuštěno a berou to jako znehodnocení práce policie a nerespektování práva. Pokud bych měla všechny názory shrnout do jedné odpovědi, tak veřejnost nevěří, že vězení

dokáže naučit spořádaný život, a proto mají strach, že se můžou stát další obětí takto omilostněné osoby.

Otázka číslo devět zněla takto *Víte o někom, koho se milost/amnestie dotkla? Ať už z pozice omilostněného nebo poškozeného. (poškozený = osoba, proti které omilostněný spáchal trestný čin)*. Skoro 70 % respondentů odpovědělo, že nikoho takového neznají. Odpověď *Ano, znám omilostněnou osobu* uvedlo 21,3 % zúčastněných a zbytek zvolil odpověď *Ano, znám poškozenou osobu*. Abych řekla pravdu, jsem překvapena, že tolik lidí v mém okolí zná osobu, která byla omilostněna. Já osobně neznám ani jednu.

Poslední dvě otázky byly na téma omilostněných osob. U otázky číslo deset jsem se ptala *Myslíte si, že se omilostnění polepší a nebudou dále páchat trestnou činnost?* Převážně většina odpověděla, že se omilostnění spíše napraví a neskončí tak znovu před soudem. Na to navážu rovnou odpovědí, že se určitě polepší, kterou zaškrtno skoro 9 % osob. Druhou početnou skupinou jsou ti respondenti, kteří nedokážou to posoudit. Přesně 20 % uvedlo, že se omilostnění spíše nenapraví a brzy skončí opět v rozporu se zákonem. Nejméně uvedená byla odpověď, že se určitě nenapraví.

Graf č. 4 – Myslíte si, že se omilostnění polepší a nebudou dále páchat trestnou činnost?



Jedenáctou otázku jsem vytvořila pouze ze zvědavosti a týkala se toho, zda respondenti tuší, kolik % amnestovaných vězňů se po amnestii v roce 2013 v následujících dvou letech dostalo zpátky do vězení. Na výběr jsem dala odpověď 70 %, 50 % a 25 %. Skoro polovina zúčastněných odpověděla dobře a to 50 %. Z kapitoly 9.6.1 *Kriminalita amnestovaných* totiž víme, že to bylo kolem 52 procent amnestovaných. 32,5 % odpovědělo 30 procent amnestovaných a nejméně uvedenou odpovědí bylo 75 % amnestovaných se dostalo zpátky do vězení.

Závěr

Milosti a amnestie jsou bezesporu vázány hlubokou historií a není divu, že se jedná o významnou pravomoc v rukou prezidenta republiky. Dovolila bych si říct, že tyto právní akty rozdělují společnost na dvě skupiny. První skupina je s nimi sžítá a respektuje jejich existenci v právu. Naopak druhá skupina s těmito akty nesouhlasí a byla by nejraději, kdyby se z celého právního řádu vymazaly. Já osobně si myslím, že všechno, co se v trestním právu nebo i v jakémkoli jiném právu vyskytuje má svůj důvod, i když s tím třeba nesouhlasím.

Je však jedna pravomoc, která by podle mého názoru měla být prezidentovi odebrána. Myslím tím abolicí. Přesvědčila mě o tom amnestie vyhlášená Václavem Klausem, kde díky abolicí přišli poškození o své přednostní právo vymáhat škodu. Na to navážu rovnou tím názorem, že by se nemělo ať už v souvislosti s milostí nebo amnestií zapomínat na poškozené osoby, kterých se rozhodnutí o udělení milosti a vyhlášení amnestie také dotýká. Chápu, že milosti a amnestie představují jakýsi akt poskytnutí "druhé šance" pro ty, kteří se dostali do rozporu se zákonem, ale na druhou stranu to na mě působí tak, že se na názor ostatních neklade důraz.

U kapitoly srovnání právní úpravy se zahraničím, mě zaujalo to, že ne všechny státy mají v ústavě přímo zahrnut institut amnestie. Více se mi zamlouvá preferovat udílení individuálních milostí. Naopak chápu vyhlásit amnestii například z důvodu změny politického režimu v zemi. Podmínkou však je, že se musí přísně dbát na to, kterých trestných činů se to bude týkat.

Jak jsem již zmiňovala v úvodu, cílem mojí práce bylo co možná nejlépe rozebrat milost a amnestii z právního hlediska a následně tyto právní akty konfrontovat do praxe. Myslím si, že se mi tento cíl povedlo splnit a práce splňuje všechny podstatné náležitosti.

Při zpracovávání mé bakalářské práce jsem se snažila nejvíce čerpat z odborné literatury a právních předpisů. V rámci popisování jednotlivých milostí a amnestií jsem převážně čerpala z webových stránek a elektronických zdrojů.

Seznam použité literatury

Literatura

BAHÝLOVÁ, L. *Ústava České republiky: Komentář*. Praha: Linde, 2010. ISBN 9788072018147.

BARTOŇ, Michal. Abolice. In KLÍMA, Karel a kol. (ed). *Encyklopedie ústavního práva*. Praha: ASPI a.s., 2007

DANČÁK, Břetislav a Vojtěch ŠIMÍČEK. *Aktuálnost změn Ústavy ČR*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 1999. ISBN 80-210-2250-7.

FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní: 7. vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2020. Glosátor. ISBN 978-80-7502-395-7.

JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní: 5. vydání*. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: Obecná část, zvláštní část. 7.* Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-380-3

KUKLÍK, Jan a kol. *Dějiny československého práva 1945–1989*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-17-9.

MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2.

NOVOTNÝ, František a SOUČEK, Josef et al. *Trestní právo hmotné: 3. vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-291-2.

NOVOTNÝ, František. *Trestní právo hmotné. 4. aktualizované a doplněné vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-651-4

Poceta Otovi Novotnému k 80. narozeninám. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-365-2.

Spor o amnestii. Praha: Institut Václava Klause a Centrum pro ekonomiku a politiku, 2013. ISBN 978-80-87460-13-9.

SLÁDEČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SYLLOVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky: Komentář. 2.vydání*. Praha: C. H. Beck, 2016.

ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo hmotné: 8. vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-358-7.

Právní předpisy

Ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: http://www.totalita.cz/txt/txt_zakon_1960-100.pdf

Ústavní zákon č. 143/1968 Sb., ústavní zákon o československé federaci

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR ve znění pozd. předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozd. předpisů

Zákon č. 144/1867 ř. z., o moci soudcovské

Zákon č. 37/1918 Sb., o prozatímní ústavě

Zákon č. 121/1920 Sb., který se uvozuje ústavní listina Československé republiky

Zákon 121/1920 Sb., který se uvozuje ústavní listina Československé republiky

Zákon č. 121/1920 Sb., který se uvozuje ústavní listina Československé republiky

Zákon č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád ve znění pozd. předpisů

Judikatura

Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 12.2.2013, sp. zn. Pl. ÚS 7/13

Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 4/13

Rozhodnutí č. 33/1994 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o přenesení pravomoci v řízení o udělení milosti

Rozhodnutí č. 254/2003 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o zrušení přenesené pravomoci v řízení o udělení milosti

Rozhodnutí č. 378/2013 Sb., Rozhodnutí prezidenta republiky o přenesení pravomoci v řízení o udělení milosti

Rozhodnutí č. 1/1990 Sb., rozhodnutí prezidenta Československé socialistické republiky o amnestii ze dne 1. ledna 1990

Rozhodnutí č. 56/1993 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. února 1993

Rozhodnutí č. 20/1998 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. února 1998

Rozhodnutí č. 1/2013 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013

Webové stránky a elektronické zdroje

BERNÁTEK Ivan. *Několik poznámek k amnestii prezidenta republiky z 1. ledna 2013*. Státní zastupitelství. 2013. Dostupné z: systém ASPI Wolters Kluwer

ČT24 [online]. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/>

DUŠEK, Libor. *Výročí amnestie v číslech* [online]. 2014 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://jinepravo.blogspot.com/2014/01/vyroci-amnestie-v-cislech.html>

Idnes [online]. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/>

Institut Václava Klause [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.institutvk.cz/index.php>

Irozhlas [online]. [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/>

Klaus: Amnestie má tři cíle [online]. 2013 [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/klaus-amnestie-ma-tri-cile-vznikala- nekolik- let/r~i:article:768838/#utm_source=aktualne.centrum.cz&utm_medium=article-hint

Koncepce vězeňství do roku 2025 [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/ostatni/koncepce-vezenstvi.pdf>

Lidovky.cz [online]. [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/>

MAREŠOVÁ, Alena. *Vybrané kriminologické aspekty amnestie z ledna 1990. Sborník referátů ze semináře, který se uskutečnil 14. února 1991 v Praze*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 1991.

Novinky [online]. [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/>

Podpora zaměstnávání osob s trestní minulostí [online]. [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.sovz.cz/temata/podpora-zamestnavani-osob-s-trestni-minulosti/>

Pražský hrad: Prezident ČR [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/>

PRŮCHOVÁ, Dagmar. *Řízení o žádostech o milost a kritéria při posuzování těchto žádostí*. Bulletin advokacie. roč. 1996, č. 3

RIEGER, Lukáš. *Amnestie podle Ústavy České republiky*. Praha: CEVRO – Liberálně-konzervativní akademie 2012, 19. 3. 2013 [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: http://www.cevro.cz/web_files/soubory/ctnacnideniky/14denik_6_2013.pdf

Sbírka zákonů ČR [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>

Společenstvo pro církevní právo [online]. [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: <http://spcp.prf.cuni.cz/>

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/projekty/usmrceni-hranice/umluva.pdf>

Ústavní soud [online]. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/>

VANČURA, Jiří. *Amnestie 1990 - mýty a skutečnost*. Listy: časopis pro politickou kulturu a dialog. Praha: Práce, 2001

Václav Klaus [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.klaus.cz/>

Veřejné slyšení ÚPV a KUCR - "Novoroční amnestie 2013: motivy, okolnosti, důsledky" [online]. 2013 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/cinnost/galerie.php?aid=12743>

Vytvořit dotazník [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.survio.com/cs/>

Vzdávám se práva udělovat milost a amnestie [online]. 2013 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/zeman-vzdavam-se-prava-udelovat-milosti-a-amnestie_263519.html

Základní informace pro poškozené amnestií [online]. Česká advokátní komora, 2013 [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=10672>

Zvláštní zpráva týkající se aplikace článku II. [online]. Nejvyšší státní zastupitelství, 2013 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/nsz/aktualizace-zvlastni-zpravy-tykajici-se-aplikace-clanku-ii-amnestijniho-rozhodnuti-prezidenta-republiky-ze-dne-1-1-2013-za-obdobi-do-30-6-2013/>

Žádost o milost [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.justice.cz/web/msp/ustavnepravni-agenda>

Odborné práce

LÁNÍČEK, Jiří. *Amnestie a milost z pohledu ústavního práva* [online]. [cit. 2022-01-29]. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce prof. JUDr. Janu Filipovi, CSc.

ŠEMBERA, Jan. *Ústavní institut milosti a amnestie* [online]. [cit. 2022-01-29]. Diplomová práce. Karlova univerzita. Vedoucí práce JUDr. Kateřina Janstová, Ph. D.

Seznam tabulek a grafů

Graf č.1 – Víte, co milost/amnestie znamená?

Graf č. 2 – Souhlasíte s udělením milosti a vyhlášením amnestie?

Graf č. 3 – Vyvolává ve Vás udělení milosti/amnestie pocit nebezpečí?

Graf č. 4 – Myslíte si, že se omilostnění polepší a nebudou dále páchat trestnou činnost?

Tabulka č.1 – Dopady amnestie 2013